SPÓŁDZIELCA

ORGAN DLA SPÓŁDZIELNI W GENERALNYM GUBERNATORSTWIE

Prenumerata kwartalna zł 7.50 plus opłata za dostawę wzgl. za przesyłkę pocztową. Ukazuje się 10 i 25 każdego miesiąca. W wypadku wyższej siły czy innych wpływów wydawnictwo nie ma obowiązku dawać odszkodowania.

Warunki ogłoszeń: wiersz 1 mm wysoki i 21 mm szeroki 60 gr. Pismo podstawowe Nonpareille, szpalta tekstowa 1 mm wys. i 89 szerok. zł 4.80. Zniżone ceny ogłoszeń według Cennika Nr. 1. Adres: Wydaw. Rolnicze, Kraków Jul. Lea 5 a.

Nr 1 20 października 1941 r. **Rok I**

Do Wszystkich Spółdzielni!

Z ukazaniem się czasopisma „Spółdzielca“ został utworzony ogólny organ dla wszystkich spółdzielni w Generalnym Gubernatorstwie, a więc i dla tych, które nie należą do Związku Rewizyjnego.

Dotychczasowe czasopisma: „Wiadomości Międzyzwiązkowej Spółdzielni Wydawniczej“ i „Informator dla Spółdzielni Spożywców“ zostały połączone w „Spółdzielcy“.

Czasopismo to ma odtąd informować wszystkie spółdzielnie bieżąco o ważnych zarządzeniach władz oraz podawać do wiadomości polecenia Państwowej Rady Spółdzielczej i Związku Rewizyjnego. Przytem „Spółdzielca“ ma umieszczać artykuły służące krzewieniu myśli spółdzielczej i omawiające oraz wyjaśniające zagadnienia techniczne i organizacyjne.

Oczekuję od spółdzielni względnie ich kierownictwa i organizacyj naczelnych, że poprą i wykorzystają czasopismo dla celowego i skutecznego opracowania i wyświetlenia zagadnień i potrzeb spółdzielczości.

Ponadto wyznaczam czasopismo „Spółdzielca“ jako organ dla ogłoszeń spółdzielni, przewidzianych w statutach i ustawie spółdzielczej.

Kraków, dnia 10 października 1941 r.

Dr. Höfling

Komisarz Państwowej Rady Spółdzielczej
oraz
Związku Rewizyjnego Spółdzielni
w Generalnym Gubernatorstwie.

Lokalne Spółdzielnie rolniczo-handlowe

Organizowanie nowych placówek spółdzielczych powinno być przeprowadzane według zasad, opartych na przepisach prawnych, obowiązujących spółdzielnie, jak również na wieloletnich doświadczeniach ruchu spółdzielczego. W szczególności konieczne jest, aby założyciele, każdy z dalszych członków, zwłaszcza członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu a nadto pracownicy, poznali cele i zadania spółdzielni rolniczo-handlowej, jak również by wiedzieli, jakie są podstawowe warunki prowadzenia i rozwoju przedsiębiorstwa spółdzielczego.

Celem spółdzielni rolniczo-handlowej jest podniesienie dochodowości gospodarstw i dobrobytu członków za pomocą zorganizowania i ułatwienia zbytu produkcji rolnej oraz zakupu towarów, potrzebnych do prowadzenia gospodarstwa rolnego oraz do użytku domowego. W ten sposób rolnicza spółdzielnia handlowa jest organizacją rolnictwa w zakresie wymiany towarowej, tj. zaopatrzenia gospodarstwa i zbytu jego wytworów. Potrzeby wsi i rolnika są tu podstawowym, a zarazem ostatecznym celem działalności. Do tego celu dąży spółdzielnia przez prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa, oraz przez wyrabianie i pogłębianie wśród rolników ducha solidarności, wzajemnej pomocy i współdziałania.

W wykonaniu tych celów spółdzielnia rolniczo-handlowa powinna być wzorowym przedsiębiorstwem dla handlu rolniczego przez umiejętne i rzetelne prowadzenie a w szczególności przez stosowanie uczciwych cen. Podkreślić przy tym należy, iż spółdzielnie prowadzą swoje przedsiębiorstwa dla zaspokojenia potrzeb zrzeszonych członków, a nie w pogoni za zyskiem. Dlatego też prawidłowo prowadzona rolnicza spółdzielnia handlowa powoduje na swym terenie ustalanie się słusznych cen i broni tym samym rolników przed wyzyskiem zbędnego pośrednictwa zarówno przy kupnie jak i przy sprzedaży.

Przed założeniem spółdzielni nieodzownym warunkiem jest możliwie dokładne ustalenie, jakie obroty i dochody można osiągnąć ze sprzedaży i czy one wystarczą na pokrycie wszystkich kosztów prowadzenia spółdzielni. Przewidywania te co do obrotów i dochodów powinny posiadać dostateczne gospodarcze uzasadnienie i opierać się przede wszystkim na obrotach z członkami. Działalność spółdzielni powinna być oparta na środkach własnych, jakimi są w pierwszym okresie istnienia fundusze, dostarczone przez członków.

Bardzo ważne jest należyte działanie Zarządu i Rady Nadzorczej każdej spółdzielni. Władze nowej spółdzielni powinny dokładnie poznać ciążące na nich obowiązki i ściśle je wykonywać.

Przed założeniem spółdzielni należy zawczasu przewidzieć i przygotować uzyskanie odpowiednich lokali na spichrze, magazyny i sklepy oraz dobór odpowiednich ludzi na pracowników.

Towary sprzedawać należy tylko za gotówkę lub w drodze wymiany, wykluczając obroty kredytowe.

Specjalnie należy podkreślić, iż każda spółdzielnia tyle tylko jest warta, ile warci są ludzie w niej zrzeszeni i jej sprawami kierujący. Czynnikiem bowiem rozstrzygającym o powodzeniu każdej spółdzielni jest przede wszystkim człowiek. W szczególności trwały rozwój placówki spółdzielczej jest bardzo zależny od należytej współpracy i rzetelnego poparcia ogółu członków spółdzielni oraz od jakości prac zespołów Zarządu i Rady Nadzorczej. Sprawne i umiejętne kierowanie sprawami spółdzielni przez Zarząd i należyte wykonywanie obowiązków kontroli i oceny gospodarki spółdzielni przez Radę Nadzorczą, to podstawowe warunki zdrowego rozwoju spółdzielni.

Organizacja Spółdzielni rolniczo-handlowych

Ogólne wskazówki w sprawie zakładania spółdzielni oraz związanych z tym formalności, jak uzyskanie oświadczenia o celowości założenia i zarejestrowania spółdzielni w Sądzie, zawarte są w osobnym wydawnictwie Związku pod tytułem: „Wskazówki dla organizatorów spółdzielni rolniczo-handlowych", z którymi założyciele powinni dokładnie się zapoznać.

Statut i inne sprawy rejestrowe

Podstawą prawną istnienia spółdzielni jest statut. Dla ułatwienia spółdzielniom Związek opracował wzorowy statut. Druk wzorowego statutu przewiduje możliwości jego uzupełnień, których treść musi być uzgodniona ze Związkiem Rewizyjnym. Jako zasadę należy przyjąć, że statut spółdzielni nie może ustanawiać innej odpowiedzialności członków za jej zobowiązania, jak tylko odpowiedzialność zgłoszonymi przez członków udziałami.

Dla spraw prawno-organizacyjnych spółdzielnia powinna posiadać specjalną teczkę, w której należy przechowywać rejestrowany statut z postanowieniem Sądu o zarejestrowaniu spółdzielni z pieczęcią sądową, oraz wszystkie decyzje Sądu, dotyczące zmian w składzie Zarządu i w statucie. Dokumenty te powinny być przechowywane starannie i pod zamknięciem, najlepiej w kasie ogniotrwałej.

Deklaracje członkowskie

Należy używać deklaracji wzoru związkowego, które są do nabycia w Dziale Wydawnictw Centrali n/Związku. Każdy przystępujący na członka do spółdzielni powinien podpisać deklarację przystąpienia, co obowiązuje również osoby, podpisujące oryginał statutu w charakterze członków założycieli.

Deklarację należy wypełnić atramentem, czysto i czytelnie. Ilość zadeklarowanych udziałów powinna być podana słownie (nie cyframi). W deklaracjach należy odróżnić datę zadeklarowania udziału, od daty przyjęcia do spółdzielni.

Dla osób, które podpisały oryginał statutu, za datę zadeklarowania udziału należy przyjąć dzień Zebrania Założycielskiego. Inne osoby, przystępujące do spółdzielni, jako datę zadeklarowania jednego lub więcej udziałów, wpisują dzień, w którym podpisują deklarację, względnie dzień, w którym podpisują się na dalsze udziały.

Jako datę przyjęcia do spółdzielni dla członków, którzy podpisali statut, względnie przystąpili do spółdzielni przed jego zarejestrowaniem, należy przyjąć dzień zarejestrowania statutu w Sądzie. Wcześniejsza data przyjęcia do spółdzielni w deklaracjach członkowskich jest wykluczona. Inne osoby zgłaszające swe przystąpienie do spółdzielni mogą być przyjęte na członków na mocy uchwały Zarządu i dla nich datą przyjęcia do spółdzielni w deklaracjach członkowskich jest dzień posiedzenia Zarządu, na którym zapadła odnośna uchwała Zarządu. Przyjęcie członka powinno być stwierdzone na deklaracji podpisem firmowym (pod pieczęcią spółdzielni podpisy dwóch członków Zarządu).

Deklarowanie dalszych udziałów, wypowiadanie części udziałów, lub wypowiedzenie członkostwa powinno być dokonane tylko na piśmie i to na odwrotnej stronie deklaracji. Przy deklarowaniu dalszych udziałów należy podać słownie ilość udziałów i pobrać podpis deklarującego,

a nadto Zarząd powinien to stwierdzić swymi podpisami i datą wpisania do rejestru członków (jak to przewiduje zresztą druk deklaracji).

Przy podpisywaniu deklaracji członkowskich przez osoby prawne, t. j. zbiorowe (zarejestrowane inne spółdzielnie lub spółki, dozwolone stowarzyszenia i t. p.) zażądać należy okazania statutu danej osoby prawnej oraz dowodu uprawnienia podpisujących w jej zastępstwie (n. p. wyciąg z rejestru sądowego) dla przekonania się, w jaki sposób dana osoba prawna ma się firmowo podpisywać, oraz kto jest uprawniony do jej zastępstwa i podpisywania jej imieniem, względnie, czy statut danej osoby prawnej nie zawiera zastrzeżeń odnośnie do przystępowania na członka spółdzielni.

Jeżeli przystępujący do spółdzielni jest niepiśmienny, znak, uczyniony przez niego na deklaracji, stwierdzić powinni swoimi podpisami co najmniej dwaj piśmienni świadkowie, będący członkami spółdzielni „własnoręczność znaku niepiśmiennego... N. N. stwierdzamy").

Deklaracje członkowskie należy ponumerować i ułożyć w kolejności w teczce. Początkowe numery powinny być przeznaczone dla członków założycieli spółdzielni. Numery kolejne deklaracji powinny się pokrywać z numerami kolejnymi rejestru członków.

Deklaracje członkowskie należy przechowywać w kasie ogniotrwałej lub w innym miejscu, w którym byłyby zabezpieczone od zniszczenia i zgubienia.

Rejestr członków.

Rejestr członków jest jedną z najważniejszych ksiąg spółdzielni. Jest on księgą dowodową należenia danych osób do spółdzielni, jako członków z zadeklarowaną przez nich ilością udziałów oraz wszelkich zmian, jakie następują w tym zakresie. Dlatego rejestr członków należy prowadzić bardzo dokładnie i starannie. Treść rejestru członków powinna być odbiciem treści deklaracji. Szczegółowe pouczenie, jak należy prowadzić rejestr członków, znajduje się na wewnętrznej stronie okładki rejestru.

Specjalną uwagę należy zwrócić na rubryki „data przyjęcia" i „data zadeklarowania udziału", by tych dwóch pojęć — jak to już powyżej zaznaczyliśmy — nie mieszać ze sobą. Nie należy również mieszać pojęć „wypowiedzenie członkostwa" i „wypowiedzenie udziałów". Członek, który zadeklarował kilka udziałów, może bowiem część udziałów wypowiedzieć, nie przestając jednak być członkiem spółdzielni.

Członków, którzy podpisali statut, wpisuje się do rejestru w kolejności podpisów na statucie, następnie wpisuje się do rejestru tych członków, którzy przystąpili do spółdzielni przed jej zarejestrowaniem, a dalszych członków w miarę przyjmowania ich do spółdzielni uchwałą Zarządu.

W rejestrze w miejsce członków wykreślonych lub zmarłych nie wolno wpisywać innych osób. Stosowane niekiedy w spółdzielniach wpisywanie spadkobiercy w miejsce zmarłego członka jest wobec powyższego niedopuszczalne. Udział członka zmarłego może być przelany na prawnego spadkobiercę tylko w tym wypadku, gdy ten podpisze deklarację członkowską i zostanie przyjęty do spółdzielni, jako nowy członek.

Księgi protokołów

Każda spółdzielnia powinna prowadzić trzy księgi protokołów, a to: dla Walnych Zgromadzeń, dla posiedzeń Rady Nadzorczej i dla posiedzeń Zarządu. Kartki ksiąg protokołów powinny być ponumerowane. Protokoły powinny być pisane czytelnie, zrozumiale, a z reguły powinny zawierać tylko treść powziętych uchwał. W protokołach należy na wstępie podać datę posiedzenia, oraz wymienić obecnych. O ile Rada Nadzorcza wybrała ze swego grona osobną Komisję Kontrolną (rewizyjną), natenczas dla wpisywania protokołów z czynności kontrolnych może być zaprowadzona osobna książka (może być zeszyt). Dla uniemożliwienia późniejszych dopisów do protokołu należy każdy protokoł zakończyć słowami: „Na tym posiedzenie (zgromadzenie) zakończono". Protokoły powinny być podpisane zgodnie z odnośnymi przepisami statutu, a w tym z reguły protokoły Zarządu i Rady Nadzorczej przez wszystkich obecnych na posiedzeniu, protokoły zaś Walnych Zgromadzeń — przez przewodniczącego, sekretarza i dwóch członków spółdzielni, obecnych na zgromadzeniu.

Firma spółdzielni

Przy sporządzaniu pieczątki spółdzielni oraz szyldu należy zwrócić baczną uwagę na to, by firma spółdzielni (statutowa nazwa), zarejestrowana w sądzie, nie została zniekształcona. Nie może więc być na pieczątce skrótów, których nie ma w firmie zarejestrowanej. Najczęściej powtarzają się błędy następujące: zamiast „z odpowiedzialnością udziałami" jest „z odpow. udz.". W firmie nie należy umieszczać ostatniej poczty, względnie stacji kolejowej, chyba, że dane te umieszczone są w art. 1. statutu i zostały zarejestrowane w Sądzie. Wprowadzanie jednak takich nazw spółdzielni do statutu jest niewygodne o tyle, że w każdym wypadku zmiany stacji, poczty i t. p. trzeba będzie uchwalać i rejestrować zmianę nazwy spółdzielni, a to zabiera czas i kosztuje.

Zarząd i Rada Nadzorcza

Obowiązki Zarządu i Rady Nadzorczej określone są bliżej w statucie. Zarząd jest organem kierującym i wykonawczym spółdzielni, natomiast Rada Nadzorcza jest organem kontrolującym, a do głównych jej obowiązków należy kontrola działalności Zarządu i majątku spółdzielni.

Zarząd składa się z trzech osób i jest gospodarzem spółdzielni, wykonującym wszystkie czynności gospodarcze i za czynności te ponosi odpowiedzialność. Członkowie Zarządu muszą zatem dawać rękojmię, że będą troszczyli się o całość majątku spółdzielni, że będą gospodarowali uczciwie i oszczędnie i że pracą swoją przyczynią się do rozwoju spółdzielni. Toteż wybór do Zarządu osób uczciwych

Sklep spółdzielczy w Biertowicach

i odpowiednio uzdolnionych jest jednym z najważniejszych warunków powodzenia spółdzielni.

Rada Nadzorcza składa się z sześciu, względnie dziewięciu osób. Członkowie Rady Nadzorczej powinni mieć społeczne i gospodarcze wyrobienie, a bardzo wskazany jest wybór jednej lub paru osób takich, które obznajomione są z rachunkowością. Wymaga tego statutowy obowiązek przeprowadzania przez Radę Nadzorczą kontroli rachunków i gospodarczej działalności Zarządu. Rada Nadzorcza, względnie wyłoniona przez nią Komisja Kontrolująca, powinna badać sporządzone przez Zarząd zamknięcia i zestawienia rachunkowe (bilanse i inwentarze). Rada Nadzorcza powinna zdawać sobie sprawę z tego, czy rachunkowość i kasa spółdzielni prowadzone są należycie, czy ustalanie cen i źródła zakupu są odpowiednie, czy sklepowy i magazynier należycie obsługują kupujących i czy towary w sklepie lub magazynie są odpowiednio przechowywane, jaka jest pozostałość (zapas) towarów itp. Sprawna działalność Rady Nadzorczej i należyte spełnianie przez nią ciążących na niej obowiązków zapewniają Spółdzielni dobrą gospodarkę. Częsta i dokładna kontrola zabezpiecza majątek spółdzielni przed możliwymi stratami. Przy wykonywaniu tych czynności kontrolnych nie powinna jednak Rada Nadzorcza czynić tego, co należy do Zarządu, jako organu kierującego i wykonawczego spółdzielni. Źle robi Zarząd — niech go Rada pouczy i dopilnuje ulepszeń, albo niech doprowadzi do zmiany Zarządu na lepszy. Rada Nadzorcza niech nie robi za Zarząd, inaczej nie będzie wtedy w spółdzielni dobrej kontroli.

Szczegółowy zakres obowiązków Zarządu i Rady Nadzorczej określony jest bliżej w osobnych regulaminach.

Pracownicy Spółdzielni

Do pracy w spółdzielni należy powoływać pracowników fachowych, z należytym przygotowaniem spółdzielczym i handlowym. Związek Rewizyjny prowadzi spisy sił fachowych, odpowiednio przygotowanych do pracy w spółdzielniach. Należy zawsze mieć na uwadze, że lepiej jest zatrudnić pracownika dobrego i fachowego, a zarazem uczciwego, aniżeli posługiwać się tanimi i niefachowymi siłami.

Wejście do sklepu Pow. Spółdzielni Roln.-Handlowej w Miechowie

Umowy służbowe.

Dla uniknięcia nieporozumień z pracownikami należy z każdym nowo zatrudnionym pracownikiem spisać umowę służbową. Wzory umów służbowych są do nabycia w Dziale Wydawnictw Związku. Umowy służbowe powinny przewidywać okres próbny, najwyżej trzymiesięczny.

Sprawę przyjęcia pracownika można załatwić też we formie powołującego do pracy listu do niego, podpisanego przez Zarząd. W liście takim należy powołać się na datę

Miejscowy pieniądz do miejscowych spółdzielni na miejscowe potrzeby!

zaprotokołowanej uchwały Zarządu, wymienić rodzaj pracy (stanowiska), datę rozpoczęcia pracy, długość okresu próbnego i wysokość wynagrodzenia. W miarę potrzeby należy wyszczególnić w tym liście szczegółowe obowiązki pracownika, jego odpowiedzialność i t. p. Potwierdzenie odbioru tego listu przez pracownika powinno znajdować się na odpisie tegoż listu. Taki odpis zastępuje umowę o pracę.

Zmiany rodzaju pracy, wysokość wynagrodzenia i t. p. również powinny być potwierdzane listownie w ten sam sposób.

Kaucje

Dla zabezpieczenia spółdzielni przed stratami, mogącymi wyniknąć wskutek nieuczciwości lub niedbalstwa pracownika, należy pobrać od pracowników spółdzielni kaucje. Wysokość kaucji winna być uzależniona od wartości majątku, powierzonego opiece pracownika. Dotyczy to w szczególności pracowników, zatrudnionych w spółdzielni w charakterze:

1) kierowników sklepów, 2) sklepowych, 3) magazynierów i 4) kasjerów. Zależnie od uznania Rady Nadzorczej można zażądać złożenia kaucji również od kierownika handlowego spółdzielni. Kaucje mogą być złożone w gotówce, w formie książeczek wkładkowych, zapisów hipotecznych, weksli kaucyjnych i t. p. Można pobrać kaucję częściowo w gotówce, a resztę n. p. w wekslach kaucyjnych.

W wypadku złożenia przez pracownika weksli kaucyjnych z poręczeniem osób trzecich, wymagać należy, by zaopatrzone były one deklaracjami do weksli kaucyjnych, podpisanymi zarówno przez wystawcę, jak i przez osoby poręczające. Deklaracje do weksla kaucyjnego można nabyć w Dziale Wydawniczym Związku. W myśl obowiązujących przepisów kaucje do 5.000 zł mają być złożone w instytucjach kredytowych, państwowych lub samorządowych. Kaucja gotówkowa pracownika nie może być użyta do obrotu spółdzielni.

Ubezpieczenie pracowników

Pracowników spółdzielni należy niezwłocznie po rozpoczęciu pracy zgłaszać do Ubezpieczalni Społecznej. Członkowie Zarządu, którzy nie są stałymi pracownikami spółdzielni i mają inne główne źródło utrzymania (gospodarstwo rolne, stałą posadę i t. p.) nie podlegają obowiązkowi należenia do Ubezpieczalni Społecznej. Składki ubezpieczeniowe powinny być regularnie odprowadzane do Ubezpieczalni. Za nieodprowadzenie potrącanych pracownikom

z wynagrodzeń składek ubezpieczeniowych, członkowie Zarządu mogą być pociągani do odpowiedzialności karnej.

Ubezpieczenie towarów

Towary w sklepach i magazynach powinny być ubezpieczone od ognia i kradzieży za pośrednictwem Związku Rewizyjnego, do którego należy się zgłaszać po druki ubezpieczeniowe. W razie zaniedbania ubezpieczenia towarów od ognia lub kradzieży Zarząd będzie odpowiedzialny za szkody, wynikłe z tego dla spółdzielni.

Ulgi podatkowe dla spółdzielni

Spółdzielnie, należące do Związku Rewizyjnego (spółdzielnie związkowe), korzystają z ulg przy podatku obrotowym i dochodowym. Obroty z członkami są wolne od podatku obrotowego, niezależnie od tego, jaki procent stanowią one w stosunku do całego obrotu, o ile kontrola obrotów z członkami jest należycie prowadzona stosownie do wskazówek Związku. Dochód pochodzący z obrotów z członkami jest odliczany od dochodu ogólnego. Podatek dochodowy płaci spółdzielnia tylko od dochodu, osiągniętego z obrotu z niečłonkami. Pod pojęcie obrotów z członkami podpada nie tylko sprzedaż towarów członkom, lecz również dokonywane przez spółdzielnie zakupy produktów rolnych od członków (np. ziemiopłody, dostarczone przez członków).

Sklep Powiatowej Spółdzielni Rolniczo-Handlowej w Miechowie

Kasa Spółdzielni rolniczo-handlowych

Skarbnik-kasjer

Skarbnikiem może być jeden z członków Zarządu, dający rękojmię, że z obowiązków swoich należycie się wywiąże. Obowiązki skarbnika mogą być również powierzone pracownikowi spółdzielni, co zwykle następuje w spółdzielniach większych. Osoba, prowadząca kasę, nie może prowadzić równocześnie rachunkowości spółdzielni.

Każda suma, przyjęta lub wypłacona z kasy spółdzielni, powinna być udokumentowana odpowiednim dowodem kasowym przychodowym lub rozchodowym. W szczególności należy przestrzegać, by na każdą wypłatę z kasy było potwierdzenie odbierającego gotówkę. Skarbnik prowadzi samodzielnie książkę kasową na podstawie dowodów kasowych ułożonych kolejno według czasu. Skarbnik powinien codziennie sprawdzać pozostałość kasową z pozostałością gotówki według książki kasowej. Z końcem miesiąca powinien skarbnik zamknąć książkę kasową, uzgadniając przy tym wyprowadzoną pozostałość gotówki ze stanem książkowym według dziennika głównej.

Miesięczne zamknięcia kasowe powinni podpisywać członkowie Zarządu, stwierdzając zgodność rzeczywistego zapasu gotówki z pozostałością, jaką wykazują księgi. Przy większych obrotach kasowych lub większej liczbie czynności kasowych zamknięcia książki kasowej muszą być sporządzane codziennie.

Kasa ogniotrwała

Każda spółdzielnia powinna posiadać kasę ogniotrwałą. Kasa ogniotrwała służyć powinna do przechowywania gotówki, papierów wartościowych, ważniejszych dokumentów, jak polis ubezpieczeniowych, umów kupna i sprzedaży, dokumentów rejestrowych, deklaracji członkowskich i t. p.

Klucze od kasy powinny być rozdzielone pomiędzy skarbnika i stale urzędującego drugiego członka Zarządu, względnie innego pracownika (likwidatora). Nadto należy postarać się o zapasowe klucze od kasy i złożyć je na przechowanie w instytucji finansowej (jak n. p. Centralna Kasa Spółek Rolniczych, K. K. O.)

Kasę należy ubezpieczyć od włamania i kradzieży za pośrednictwem Związku Rewizyjnego. Większe pozostałości gotówki ponad bieżące potrzeby spółdzielni należy lokować obowiązkowo w instytucjach finansowych (Centralna Kasa, Bank Ludowy, Kasa Stefczyka).

Ubezpieczenia zbiorowe w spółdzielniach

Podstawą racjonalnej gospodarki w spółdzielniach jest ubezpieczanie ich wartości majątkowych, jak urządzenia, towary, gotówka w kasie i t. p. przed wypadkami losowymi, do jakich należy pożar, kradzież, odpowiedzialność cywilna za wypadki, spowodowane przez spółdzielnię lub jej pracowników i t. d. Członkowie Zarządu spółdzielni, nie przestrzegający spraw ubezpieczenia, mogą narazić spółdzielnię na nieprzewidziane straty i odpowiadać będą osobiście za te straty w myśl art. 44 Ustawy o Spółdzielniach.

Spółdzielnie mają ułatwione zadanie w dziedzinie ubezpieczenia dzięki ubezpieczeniom zbiorowym, prowadzonym przez Związek Rewizyjny. Ubezpieczenia te są tańsze od ubezpieczeń, przeprowadzanych indywidualnie, albowiem dzięki zasadzie zbiorowości i umowom generalnym Związku, uzyskane zostały lepsze warunki ubezpieczeń dla spółdzielni, zarówno pod względem stawek, jak i rabatów ilościowych (n. p. przy ubezpieczeniach samochodów w ubezpieczeniu zbiorowym spółdzielnie korzystają z rabatu 25%, co dla indywidualnego klienta jest możliwym dopiero przy ubezpieczeniu ponad 30 samochodów). W ramach ubezpieczeń zbiorowych prowadzi się ubezpieczenia: kas i gotówki od kradzieży z włamaniem i rabunku, posłańców kasowych od rabunku, urzą-

dzeń i towarów od ognia oraz od kradzieży z włamaniem i rabunku, samochodów od odpowiedzialności cywilnej i nieszczęśliwych wypadków, pracowników spółdzielni od odpowiedzialności cywilnej i od następstw nieszczęśliwych wypadków. Na żądanie spółdzielni szczegółowych informacji, prospektów i wniosków co do poszczególnych ubezpieczeń dostarczają Okręgowe Związki i Referat Ubezpieczeń przy Centrali Związku Rewizyjnego w Krakowie.

Dla przedstawienia rozwoju ubezpieczeń zbiorowych podajemy poniżej dane cyfrowe tych ubezpieczeń w roku 1940. Podkreślić należy, że w ciągu roku bieżącego zaznacza się stały wzrost wszystkich rodzajów ubezpieczeń, ponadto uruchomiono nowe ich działy.

RODZAJ SPÓŁDZIELNI	RODZAJ UBEZPIECZENIA					
	Kas i gotówki od kradzieży z włamaniem i rabunku		Towarów i urządzeń od ognia		Towarów i urządzeń od kradzieży z włamaniem i rabunku	
	Ilość stopni	Suma ubezpieczenia zł	Ilość stopni	Suma ubezpieczenia zł	Ilość stopni	Suma ubezpieczenia zł
1. Spółdzielnie rolniczo-handlowe i różne	60	674.000.—	127	3,116.909.—	98	2,132.296.—
2. Spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe	828	1,783.000.—	—	—	—	—
3. Spółdzielnie mleczarskie	122	633.000.—	75	244.426.—	31	57.595.—
Ogółem spółdzielnie związkowe	1.010	3,120.000.—	202	3.361.335.—	192	2,189.891.—

Samochody ubezpieczyło od odpowiedzialności cywilnej i następstw nieszczęśliwych wypadków 14 spółdzielni w liczbie 35 samochodów. Zaznaczyć należy, że ten rodzaj ubezpieczenia uruchomiono dopiero w drugiej połowie 1940 roku.

Należy przypuszczać, że akcja ubezpieczeń zbiorowych, prowadzonych przez Związek Rewizyjny w interesie Spółdzielni w dalszym ciągu będzie się intensywnie rozwijała dzięki lojalnemu poparciu spółdzielni związkowych.

Zioła, grzyby i jagody

Sprawa unormowania zielarstwa na naszym terenie jest zagadnieniem dość starym. Od dłuższego już czasu zajmują się nim różne instytucje i organizacje, jak i poszczególne osoby.

Przesłanki, które powodują zainteresowanie zielarstwem i dążność do rozwiązania i unormowania tego zagadnienia, są następujące:

1. Łatwość przyswojenia sobie potrzebnych wiadomości fachowych z dziedziny zbierania ziół i przygotowania ich do sprzedaży lub przeróbki.

2. Zielarstwo może być uprawiane w najrozmaitszych rozpiętościach i może dać zatrudnienie i zarobek ubocznym małorolnym, a również stać się głównym warsztatem pracy i źródłem utrzymania dla bezrobotnych mieszkańców wsi.

3. Akcja zielarstwa stwarza możliwości podniesienia dochodowości wsi i rentowności gospodarstw rolnych, wzmożenia produkcji i konsumcji wsi.

4. Akcja ta, drogą uruchomienia eksportu ziół, grzybów i jagód oraz ich przetworów, stwarza możliwości poprawienia sytuacji ogólnej gospodarstwa krajowego.

5. Należyte zorganizowanie zbierania i handlu ziołami, grzybami i jagodami usunie pasożytnictwo, uprawiane przez przygodnych handlarzy na producentach, zbieraczach i konsumentach ziół.

Biorąc powyższe czynniki pod uwagę zrozumiemy, że zagadnienie zielarstwa jest bardzo ważne ze względów społecznych i gospodarczych i wymaga jak najrychlejszego ujęcia w wypróbowane formy organizacyjne.

Jak wykazuje doświadczenie na innych odcinkach pracy społeczno-gospodarczej, zastosowanie systemu spółdzielczego i w tej dziedzinie daje poważną gwarancję osiągnięcia dodatnich wyników. Spółdzielczość, której zadaniem jest między innymi koordynowanie i sumowanie drobnych — rozproszkowanych wysiłków ludzkich i funduszów, ma i w tej dziedzinie nie tylko wdzięczne pole do działania, ale i obowiązek zajęcia się nią. Wykorzystanie wielkiego bogactwa, zawartego w ziołach, grzybach i jagodach dziko rosnących, jest dzisiaj nakazem chwili, gdyż stanowią one podstawowy surowiec dla przemysłu chemicznego, farmaceutycznego i spożywczego. Zielarstwo, prowadzone u nas od dłuższego już czasu, nie daje spodziewanych korzyści producentowi, zbieraczowi ani konsumentowi, gdyż na drodze do odbiorcy staje zawsze pasożytniczy pośrednik.

Handel ziołami spoczywa u nas prawie wyłącznie w rękach pośredników, prowadzących ten handel w nader prymitywny sposób, nieliczący się zupełnie z interesem producenta i konsumenta. Handlarze ziół po większej części mają monopol przy zakupie ziół w danym rejonie, obniżają ceny w okresie zbiorów, by je podwyższyć, gdy producent-zbieracz wysprzeda swoje zapasy.

W takim stanie rzeczy ani producent, ani zbieracz ziół nie mogą dotrzeć ze swoim towarem wprost na szerszy rynek zbytu, gdyż nie rozporządzają większymi partiami jednolitego towaru, konsument zaś zmuszony jest kupować towar, jaki mu sprzedają i za cenę, jaką pośrednicy wyznaczą.

W zakresie propagandy uprawy i zbierania ziół zrobiono już sporo, a skoordynowaniem tych prac zajął się „Polski Komitet Zielarski“, który jednak nie prowadzi własnych agend handlowych. Z inicjatywy „Polskiego Komitetu Zielarskiego“ została zorganizowana w roku 1936 Spółdzielnia Zielarska w Warszawie z oddziałem we Lwowie i samodzielna Spółdzielnia Zielarska w Brześciu n. Bugiem. Ponadto w tym samym zakresie i w porozu-

mieniu z „Polskim Komitetem Zielarskim“ oraz Spółdzielnią Zielarską w Warszawie współpracowały Bazary Przemysłu Ludowego. Wojna przerwała tę działalność.

Obecnie należałoby przystąpić do podjęcia tych prac na nowo, w zmienionych warunkach i na przystosowanych do tych warunków zasadach organizacyjnych.

Zarządzenie Głównego Wydziału Nauki i Szkolnictwa z dnia 17. V. 1941 r. Nr. 3067/41/12 w porozumieniu z Głównym Wydziałem Wyżywienia i Rolnictwa w Generalnym Gubernatorstwie nałożyło na szkoły obowiązek zajęcia się zbiórką wszelkich ziół leczniczych i przemysłowych dziko rosnących, oraz na Centralę Rolniczo-Handlową (Landwirtschaftliche Zentralstelle) z podległymi jej placówkami terenowymi obowiązek odbierania tychże ziół po wyznaczonych cenach.

Wobec tego, Spółdzielnie Rolniczo-Handlowe winny jak najrychlej zmontować aparat, potrzebny do odbierania, sortowania, suszenia, pakowania i ewentualnie także przetwarzania ziół oraz postarać się o rynek zbytu na nie, o ile tego nie zapewni sama Centrala Rolniczo-Handlowa (L. Z.). Każda Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa powinna zatem bezzwłocznie zaangażować lub wyznaczyć specjalnego pracownika, któryby zajął się wyłącznie akcją zielarską na terenie danej Spółdzielni, i postarać się o odpowiednie pomieszczenie na magazyn, sortownię oraz suszarnię. Pracownik ten — nazwijmy go kierownikiem działu zielarskiego — winien zorganizować ten dział zależnie od potrzeb i warunków terenu, obsługiwanego przez Spółdzielnię. W tym celu winien on dokładnie zapoznać się teoretycznie i praktycznie z techniką zbierania i rozpoznawania gatunków ziół, suszenia, krajania, sortowania, przechowywania i opakowywania. Ponadto powinien rozwinąć inicjatywę w kierunku zainteresowania akcją zielarską jak największej ilości młodzieży, także pozaszkolnej i dorastającej, któraby zajęła się zbiórką nie tylko ziół, ale również grzybów i jagód. W tym celu należałoby przystąpić do urządzenia kilkudniowych kursów, na których by przeszkalano zbieraczy. Do współpracy należałoby zaprosić działające na terenie Kasy Stefczyka i Banki Spółdzielcze, które mogłyby finansować poszczególnych zbieraczy i szkolne zbiornice ziół.

W okresie pierwszym 1941/42 r. akcja ta ograniczyłaby się do zbiórki, skupu, sortowania, suszenia i pakowania ziół i grzybów oraz ich sprzedaży.

W okresie drugim, t. j. w 1943 r., po należytym zmontowaniu aparatu do zbiórki-skupu, sortowania, suszenia i pakowania — przystąpionoby do uruchomienia aparatu do przeróbki na półfabrykaty, produkty gotowe, niektóre specyfiki lekarskie, niesłodzone soki i surówki z jagód, kiszone, marynowane grzyby i t. p.

Rozwój akcji sam wskaże dalszy kierunek i środki działania i zmusi nas do opracowywania szczegółowych planów pracy, zależnych od lokalnych warunków, w jakich poszczególne placówki będą pracowały.

W roku bieżącym jesteśmy już poważnie spóźnieni z tą pracą, nie mniej jednak im rychlej do niej przystąpimy, tym szybciej zdobędziemy doświadczenie, nauczymy się pokonywać napotykane trudności i oceniać rezultaty pracy.

Jako niezbędną literaturę w tym zakresie polecamy: 1. inż. Jerzy Mariański i Wojciech Kozłowski — „Zbiór i przygotowanie dla handlu najrentowniejszych ziół leczniczych dziko rosnących i uprawianych“ z ilustracjami, nakładem Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie 1935 r. 2. K. Pomijalski — „Zielarstwo uspołecznione“ Wydawnictwo Spólnoty Pracy, Warszawa 1937 r.

Spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe

Jedną z najważniejszych podstaw zbiorowej pracy spółdzielczej jest zasada samopomocy, w granicach której powinny organizacje spółdzielcze zdążać do oparcia się na własnych siłach — do samowystarczalności.

Spółdzielczość ma szczególniej ważne znaczenie dla ludzi niezamożnych, gospodarczo słabych. Oni to bowiem idąc luzem, pracując każdy dla siebie, nie potrafiliby sami dokonać większego dzieła ani stanąć do skutecznej walki z największym wrogiem społecznym i gospodarczym, którym jest lichwa pieniężna i towarowa, a wspólnymi siłami, idąc gromadą, mogą osiągać nawet najtrudniejsze cele.

Czy np. drobni i średni rolnicy mogliby wprowadzić u siebie postępowe gospodarstwo mleczne i uzyskiwać większe z niego dochody?

Czy mogliby tworzyć przedsiębiorstwa handlowe dla zakupna maszyn i narzędzi rolniczych, nawozów, nasion i innych artykułów potrzebnych w gospodarstwie? Nie! A przecież rolnicy, którzy już przejrzeli, którzy zrozumieli cele i zadania organizacji spółdzielczej garną się do wspólnej pracy zbiorowej i zakładają różne spółdzielnie jak Kasy Stefczyka (systemu Raiffeisena), Banki Spółdzielcze (systemu Schultzego z Delitsch), spółdzielnie mleczarskie, rolniczo-handlowe, zbiornice jaj, owocarskie itp. i w tych spółdzielniach znajdują pomoc i oparcie.

Organizacje spółdzielcze nie są najwięcej potrzebne ludziom, którzy żyją w dostatku i bez zbiorowej pracy dają sobie radę w życiu, ale właśnie takim, którzy mając drobne warsztaty pracy, dążą do podniesienia gospodarczego, łącząc się z innymi do wspólnej pracy, mającej na celu interes poszczególnych członków a zarazem dobro całego społeczeństwa.

Przykładem jest dzieło stworzone przez pionierów spółdzielczości: Raiffeisena w Niemczech, Stefczyka w Polsce, Kampelika w Czechach, którzy drobnym rolnikom wskazali drogę wspólnej pracy zbiorowej jako główny sposób podniesienia materialnego i obywatelskiego. Rozpoczęli oni walkę z lichwą pieniężną i towarową, organizując spółdzielnie wśród drobnych i biednych rolników, którzy dali środki do tej walki z niesumiennym pośrednikiem.

A środkami do tej walki było uświadomienie i pieniądz. Pieniądz ten składała masa drobnych rolników na udziały członkowskie i wkłady oszczędnościowe, a gotówkę w ten sposób zebraną użyły spółdzielnie na tani i dogodny kredyt dla nowych członków, którzy już nie potrzebowali się zgłaszać o drogi kredyt do lichwiarzy. Walka była ciężka, ponieważ lichwiarze używali wszystkich środków do zniszczenia tej organizacji, lecz społeczeństwo, widząc korzyści z organizacji spółdzielczej, garnęło się do niej i skutecznie tę walkę prowadziło i osiągnęło swój cel — zniszczyło lichwę. Walka z lichwą byłaby łatwiejsza, gdyby zmysł oszczędności przejawiał się w sposób należyty — a pieniądz ten odpływał do kas spółdzielni oszczędnościowo-kredytowych znacznym potokiem na potrzeby przemysłu i handlu oraz innych potrzeb gospodarczych w formie dogodnego kredytu. Każdy naród powinien wykorzystać taką siłę organiczną ze swego pieniądza i osiągnąć niezależność ekonomiczną.

Co wart jest leżący pieniądz? Jest bezwartościowym pojęciem! Pieniądz w obrocie jest niejako glebą, na której wyrasta rzucone ziarno inicjatywy ludzkiej.

Pieniądz w spółdzielniach jest ostoją niezależności gospodarczej.

Jeden z wybitnych ekonomistów powiedział:

Narody, które nie umieją pracować i oszczędzać znikną z powierzchni ziemi!

Trzeba sobie stanowczo powiedzieć, że spółdzielnia oszczędnościowo-pożyczkowa nie jest tylko na to, aby z niej brać — bo „z próżnego i Salomon nie naleje", jak mówi przysłowie.

Ale spółdzielni tej trzeba dać, przez przystępowanie na członków, składanie udziałów oraz składanie w niej oszczędności przez wszystkich, na jakie kogo stać.

Nie możemy liczyć na pomoc z zewnątrz, która jest niedogodna i za mała.

Tu trzeba koniecznie wysiłku społeczeństwa, a trud ten sowicie się opłaci.

Nie należy zakładać rąk i czekać na cud — bo cud ten w nas samych leży — jeżeli karnie i solidnie staniemy około tych spółdzielni. Metody pracy wskazane przez twórców spółdzielni oszczędnościowo-kredytowych oparte na samopomocy i samowystarczalności są znane i konieczną jest rzeczą przyspieszenie w nich tempa wzrostu wkładów. Wkładki oszczędności były zawsze i będą podstawą działalności tych spółdzielni, bo najważniejszym ich zadaniem jest gromadzenie oszczędności i szerzenie cnoty oszczędności. Szczególnie dzisiaj, kiedy lichwa zaczyna grasować, jest to konieczne. Trzeba z całą siłą i wytrwałością, z pełną wiarą w dobrą sprawę podnieść w górę stary, ale wypróbowany sztandar:

„Oszczędnością i pracą, ludzie się bogacą!"

Konferencja w sprawach buchalterii

W Krakowie w Centrali Związku Rewizyjnego Spółdzielni w Gen. Gub., przy współudziale przedstawicieli Niemieckiej Służby Rewizyjnej przy Komisarzu Związku, odbyła się w ostatnich dniach września druga z rzędu konferencja kierowników działów spółdzielni rolniczo-handlowych wszystkich 4-ch Okręgów.

Nawiązując do poprzedniej sierpniowej konferencji, na której został zmieniony układ bilansu zamknięcia, wrześniowa konferencja zajęła się nowym układem rachunku strat i zysków. Bilans oraz rachunek strat i zysków w nowym układzie, po zatwierdzeniu przez władze nadzorcze niemieckie, będą obowiązywały spółdzielnie rolniczo-handlowe już przy zamknięciu rachunkowym za 1941 rok.

Z kolei omówiono szczegółowo plan kont spółdzielni rolniczo-handlowej na rok 1942. Jest on rozwinięciem planu kont obowiązującego spółdzielnie w roku bieżącym, a wzorowanego na planie kont niemieckich spółdzielni skupu i zbytu (Raiffeisena). Wiele materiału do opracowania nowego planu kont dały doświadczenia zebrane przez spółdzielnie rolniczo-handlowe przy stosowaniu planu kont w roku 1941, a przedstawione Związkowi na konferencji księgowych. Zmieniony obecnie plan kont po uzgodnieniu z Kuratorium für Wirtschaftlichkeit będzie obowiązywał od 1 stycznia 1942 r. nie tylko spółdzielnie powiatowe, ale i rejonowe.

Dalsze punkty obrad wypełniła dyskusja nad bilansem surowym oraz sprawozdaniem rocznym. Konferencja ustaliła zasady, według jakich należy opracować bilans surowy i sprawozdanie roczne w nowym układzie. Dalej zastanawiano się nad sposobami przeprowadzenia zamknięcia roku 1941 w spółdzielniach powiatowych, gdzie istnieje księgowość przebitkowa.

Wreszcie postanowiono odłożyć do dnia 1 lipca 1942 r. wprowadzenie metody przebitkowej w spółdzielniach rejonowych, natomiast plan kont (w nowym układzie) ma obowiązywać spółdzielnie rejonowe już od 1 stycznia 1942 roku.

Szkoła Rolniczo-Spółdzielcza

Państwowa 1-roczna Szkoła Rolniczo-Spółdzielcza w Myślenicach, pow. Kraków, rozpoczyna pierwszy rok nauki z dniem 16 października 1941. Szkoła przygotowuje pracowników dla spółdzielni rolniczych wszelkiego typu i przyjmuje młodzież męską i żeńską w wieku 18—24 lat, dając pierwszeństwo synom wsi, absolwentom szkół rolniczych. Do przyjęcia wystarczy ukończenie 7 klas szkoły powszechnej. Pożądana jest roczna praktyka spółdzielcza.

Opłaty: wpis 10 zł.; taksa administracyjna 60 zł.; za świadectwo 5 zł.

Szkoła stara się o uruchomienie internatu.

Zgłoszenia pisemne z dołączoną metryką, świadectwami szkolnymi i praktyki nadsyłać pod adresem szkoły do 10 października 1941.

Kampania cukrowa 1941-1942

Przygotowania do zbliżającej się kampanii cukrowej są już zarówno w cukrowniach jak u plantatorów buraków cukrowych w pełnym toku. Z uwagi na ważne znaczenie buraka cukrowego, który jest nie tylko produktem wyjściowym dla fabrykacji cukru, ale ponadto jeszcze dostawcą cennych pasz białkowych, władze użyczają szczególnego poparcia uprawie buraka cukrowego.

Dzięki znacznemu podwyższeniu ceny buraków, wprowadzeniu rozgałęzionego systemu premii oraz przygotowaniu dostatecznych ilości sztucznych nawozów można było osiągnąć znaczne powiększenie powierzchni oddanej pod uprawę buraków, co pozwoli istniejącym w Generalnym Gubernatorstwie 19 cukrowniom, mimo nader niepomyślnych warunków atmosferycznych, poważnie zwiększyć produkcję. Dowóz buraków do cukrowni, utrudniony w wysokim stopniu złym stanem dróg, został ułatwiony dzięki dostarczeniu samochodów ciężarowych i traktorów oraz budowie nowych wąskotorowych kolejek. Największe trudności wystąpiły z natury rzeczy w nowo przyłączonym Okręgu Galicyjskim, ale i tam najkonieczniejsze prace postąpiły już o tyle, że kampania cukrowa wydaje się zapewniona.

Finansowanie kupna maszyn rolniczych

Istniejąca w Krakowie Spółka dla finansowania zakupu maszyn pod nazwą „Mafige" (Maschinenfinanzierungsgesellschaft), adres: Kraków, Józefitów 3, tel. 154-90, przeprowadza finansowanie kupna większych maszyn rolniczych drogą dyskonta weksli, wystawionych przez firmy sprzedające (większe firmy maszyn rolniczych wzgl. Powiatowe Spółdzielnie Rolniczo-Handlowe), akceptowane przez kupującego i domicylowane u Spółki „Mafige". Warunki finansowania są następujące:

1. Umowę kupna należy sporządzić z zastrzeżeniem własności danego obiektu firmie sprzedającej aż do chwili spłacenia całej należności przez kupującego. Dla nadania temu zastrzeżeniu mocy prawnej data umowy kupna winna być notarialnie stwierdzona, przy czym koszty tego stwierdzenia wynoszą około 8.— zł. Na wstępie wymieniona Spółka dostarczy wzoru formularzy umów.

2. Spłata przewidziana jest na 1—3 lat.

3. Kupujący winien wpłacać przy umowie z reguły nie mniej niż 20% ceny kupna.

4. Na resztę wystawia firma sprzedająca weksle, przyjęte przez kupującego, płatne w Spółce „Mafige". Weksle na raty, płatne w ciągu roku od daty umowy, będą zaopatrywane ścisłą datą płatności. Na resztę wystawia się weksel z terminem płatności 12-miesięcznym, wymienialny na dalsze weksle prolongacyjne.

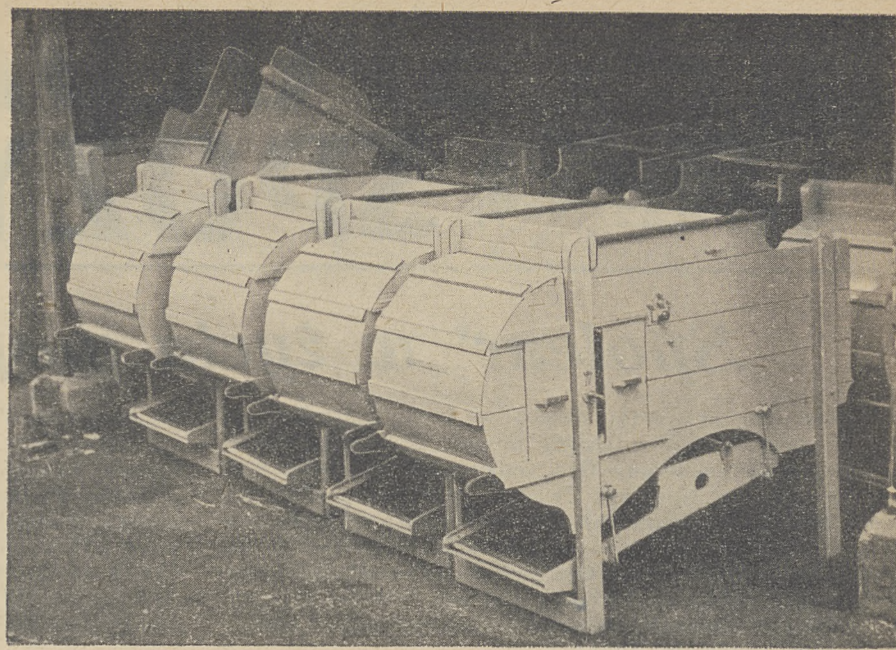
5. Jako podstawy finansowania wymaga Spółka nadesłania:

a) odpowiednio wystawionych weksli,
b) umowy,
c) zeznania kupującego o jego stanie gospodarczo-majątkowym,
d) potwierdzenia zeznania przez kierownika (powiatowego) rolnictwa oraz jego opinii o konieczności.

6. Koszty dyskonta Spółki wynoszą 1³/₄% ponad stopę dyskontową, a więc razem 5³/₄% rocznie. Ponad to Spółka pobiera ½%, a w razie dwukrotnej prolongaty (przy 3-letnim kredycie) jeszcze dalsze ¼% od sumy wekslowej.

Spółdzielnie Rolniczo-Handlowe, które zamierzają finansować swoje transakcje przez Spółkę „Mafige", mogą zażądać od Spółki dalszych informacji.

Zaleca się, przed dostarczeniem objektu kupującemu, nadesłać Spółce odpis umowy i zeznania kupującego z zapytaniem, czy gotowa jest podjąć się sfinansowania, a potem dopiero przystąpić do wystawienia weksli.

Wiewniki w jednym z krakowskich składów maszyn rolniczych

Nowe przepisy o ochronie pracy

Rozporządzenie z 29. 3. 1941 r. (Dz. R. G. G. Nr. 28) przyniosło zmianę terminów wypowiedzenia umowy o pracę oraz odmienne uregulowanie sprawy wynagrodzenia na wypadek niezdolności do pracy. Rozporządzenie to dotyczy a) w zakresie stosunków prywatno-prawnych wszystkich pracowników fizycznych i umysłowych z wyjątkiem obywateli Rzeszy Niemieckiej (a więc dotyczy też osób przynależnych do narodu niemieckiego) natomiast b) w zakresie stosunków publiczno-prawnych nie dotyczy ono zarówno obywateli Rzeszy Niemieckiej jak i osób przynależnych do narodu niemieckiego, jak wreszcie i ponownie zatrudnionych b. urzędników i funkcjonarjuszy polskich w instytucjach publicznych.

Zmiana terminów wypowiedzenia odnosi się jedynie do umów zawartych na czas nieokreślony, przy czym rozporządzenie porusza tylko sprawę zwykłego wypowiedzenia, dokonanego w normalnych warunkach, a więc nie dotyczy wypowiedzenia z ważnego powodu czy też wypowiedzenia w okresie próbnym.

Dla pracowników umysłowych okres wypowiedzenia uległ zmniejszeniu z 3-ch miesięcy do 4-ch względnie nawet do 2-ch tygodni (w czasie pierwszych 4-ch miesięcy pracy), z tym, że tak w jednym, jak i w drugim przypadku koniec okresu wypowiedzenia powinien przypadać na koniec miesiąca. Ponadto Rozporządzenie uchyla art. 29 Rozp. z dnia 16. 3. 1928 (Dz. U. Nr. 35 poz. 323), według którego nie wolno było wypowiedzieć umowy o pracę w czasie choroby pracownika, urlopu lub w innych wyraźnie wymienionych wypadkach.

Dla pracowników fizycznych 14-dniowy okres wypowiedzenia został utrzymany. W zakładach, w których zaczęcie i ukończenie robót zależne jest od pory roku, wynosi on tylko 3 dni robocze. Również i w odniesieniu do pracowników fizycznych uchylono dotychczasowy przepis (ust. 4 art. 11 rozp. z dnia 16. 3. 1928 — Dz. U. Nr. 35, poz. 324) zabraniający wypowiedzenia umowy o pracę w czasie choroby, urlopu i ćwiczeń wojskowych. Z drugiej strony został uchylony też art. 13 tego rozporządzenia, zezwalający na natychmiastowe rozwiązanie umowy w przypadkach siły wyższej.

Odnośnie do zagadnienia wypłacania wynagrodzenia na wypadek niezdolności do pracy, zmniejszony został okres, w którym pracodawca obowiązany jest wypłacać wynagrodzenie pracownikowi w razie niezdolności do pracy wskutek choroby lub nieszczęśliwego wypadku z 3-ch miesięcy na 6 tygodni, względnie 2 tygodnie, jeżeli pracownik pracował krócej aniżeli 4 miesiące. Pracodawca może w tym wypadku przez dłuższy okres czasu wypłacać pobory pracownikowi, jednak nie dłużej aniżeli przez 2 miesiące pracownikowi zatrudnionemu nieprzerwanie co najmniej 5 lat; w obu wypadkach nie poza czas trwania stosunku pracy.

Zarządzenia odbiegające w swej treści od omawianego rozporządzenia mogą być dla poszczególnych osób czy grup osób podejmowane przez Szefów Dystryktu, w odniesieniu zaś do przedsiębiorstw i zakładów publicznych tylko przez Wydział Pracy w Rządzie Gener. Gubernatorstwa (należy podkreślić, że rozporządzenie nie narusza zatwierdzonych już regulaminów służbowych dla tych przedsiębiorstw i zakładów).

Dalsze rozporządzenie wykon. z 29. 3. 1941 r. dotyczy sprawy urlopów osób zatrudnionych w gospodarstwie prywatnym a nie będących Niemcami. Przedłuża ono moc obowiązującą przepisów rozp. z dn. 20. 7. 1940 (Dz. R. G. G. II, str. 404). Według tego rozporządzenia pracownik nie ma prawa do urlopu; o jego udzieleniu decyduje kierownik przedsiębiorstwa. Płatny urlop wypoczynkowy może otrzymać pracownik umysłowy lub fizyczny, jeżeli stosunek pracy trwa przynajmniej 6 miesięcy, wynosi on 6 dni roboczych. Na przedłużenie urlopu najwyżej o 3, wzgl. 6 dni (jeżeli pracownik ukończył 40 rok życia) musi udzielić swej zgody Urząd Pracy. Pracownicy umysłowi i terminatorzy otrzymują w czasie urlopu normalne pobory, pracownicy fizyczni ośmiokrotną sumę ich wynagrodzenia za godzinę; nie wolno jednak tak jednym, jak i drugim wykonywać w tym czasie pracy zarobkowej pod grozą nie wypłacenia wynagrodzenia wzgl. obowiązku zwrotu wynagrodzenia już wypłaconego.

Powyżej omówione przepisy są więc aktualne dla spółdzielni, jako instytucji podlegających przepisom prawno prywatnym w odniesieniu do pracowników nie będących Niemcami.

Należy również zaznaczyć, że niezależnie od terminów wypowiedzenia umowy o pracę pracownikom przytoczonym powyżej, obowiązują w dalszym ciągu przepisy co do uzyskiwania zgody Urzędu Pracy na zwolnienie pracownika.

SPÓŁDZIELNIE SPOŻYWCZE

„Społem“ w życiu gospodarczym

Spółdzielnie odgrywają dzisiaj w życiu gospodarczym bardzo dużą rolę. W ostatnich czasach ożywiła się znacznie działalność na terenie Gen. Gubernatorstwa. Między nimi odznacza się „Społem“, Związek Spożywców, który posiada obecnie na terenie Gen. Gubernatorstwa oddziały oraz własne składnice hurtowne. Sieć agend Związku jest tak rozgałęziona, że istnieją wszędzie w Gen. Gubernatorstwie oddziały wzgl. składnice Związku „Społem“ dla aprowizowania spółdzielni spożywców działających na danym terenie.

W myśl podziału funkcji gospodarczych Związku „Społem“ a Kreisgenossenschaftami powierzone zostało Związkowi prowadzenie artykułów monopolowych o charakterze konsumcyjnym: cukru, sacharyny, soli, tytoniu, nafty, zapałek oraz w pewnych rejonach węgla opałowego. Poza tym asortyment Związku „Społem“ obejmuje sprzedaż towarów spożywczych, pozostających w wolnym obrocie, artykuły budowlane: cement i wapno oraz artykuły z zakresu gospodarstwa domowego, a dalej galanterię żelazną i nasiona, niezależnie od prowadzenia ich przez Kreisgenossenschafty. — Natomiast Związek „Społem“ zrezygnował z prowadzenia nawozów sztucznych oraz narzędzi rolniczych i węgla dla celów rolniczych na rzecz Kreisgenossenschaftów. Poza powyższą działalnością handlową prowadził Związek „Społem“ zleconą przez władze akcję skupu jaj.

Swoją działalność prowadził Związek „Społem“ także w zakresie przemysłu. I tak w samych Kielcach Związek posiada 8 fabryk, w których oprócz artykułów spożywczych produkuje się prawie wszystkie artykuły codziennej potrzeby. A więc obok drożdży i octu wyrabia się wodę kolońską i puder, obok zup i bulionów pastę do zębów, obuwia i podłóg, bibułki i wszelkie artykuły kosmetyczne. Poza tym czynny jest w Kielcach tartak i wytwórnia skrzyń. Działa tam również oddział skupu rolnego z sortownią jaj, chłodnią i basenami do kalcynowania. W Warszawie pracuje wytwórnia owoców i konserw, a w Zamościu młyn i olejarnia.

Za wyjątkiem drożdżowni i octowni, które szły bez ograniczeń, produkcja pozostałych artykułów prowadzona była w ramach możliwości wojennych. Mydło i proszki do prania prowadzone były wyłącznie dla Związku fabryk mydła i przez Związek ten dysponowane jako artykuły kontyngentowe, do podziału przez władze między ludność dystryktu radomskiego. Młyn Związku w Sokołowie zatrudniony był wyłącznie przemiałem ziarna na potrzeby urzędów aprowizacyjnych: Zakłady wytwórcze w Dwikozach obowiązane były wyprodukować dużą ilość marmelady; kontyngent został przez fabrykę znacznie przekroczony.

Społem — Kielce, Wytwórnia pasty do zębów

Wytwórnia przetworów owocowych i konserw została zorganizowana w Warszawie przez Związek w rekordowym czasie. W czerwcu 1940 roku przekazany był Związkowi budynek fabryczny w stanie zupełnego zniszczenia na skutek działań wojennych. W ciągu 6 tygodni przeprowadzony został gruntowny remont budynku, maszyn, urządzeń i fabryka ruszyła pełną parą. Zlecone tony marmelady fabryka wykonała w całości. Podział marmelady należał do Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa przy Szefie Dystryktu warszawskiego. Poza tym zakonserwowano pewną ilość ogórków i zrobiono zapasy ekstraktu pomidorowego, a w miesiącu wrześniu uruchomiono dział konserw rybnych, który jest w możności produkować 500 puszek dziennie.

Plany rozbudowy działalności wytwórczej Związku „Społem“ idą przede wszystkim w kierunku zorganizowania wytwórni olejów jadalnych i przemysłowych oraz urządzenia na potrzeby Związku dużej drukarni i litografii oraz fabryki opakowań. Poza tym Związek projektuje otwarcie dalszych oddziałów i składnic hurtowych, dążąc do posiadania pełnej sieci agend gospodarczych na terenie Gen. Gubernatorstwa. Oprócz tego plany inwestycyjne Związku przewidują poza rozpoczętą już dalszą budową magazynów i biur wzniesienie nowoczesnych magazynów towarowych dla szeregu oddziałów Związku, wedle planów opracowanych jeszcze przed wojną i przeprowadzenie motoryzacji taborów Związku. Akcja ta łączy się w dalszym ciągu z rozwojem ruchu spółdzielczego spożywców na terenie Gen. Gubernatorstwa. W bieżącym roku akcja „Społem“ czyni dalsze postępy.

Obwieszczenia Urzędowe

Ceny wyrównawcze od zakupu zboża i mąki

Przewodniczący Rady Zarządzającej Centralnego Urzędu Rolniczego wydał na podstawie trzeciego rozporządzenia wykonawczego (do rozporządzenia z 23. 11. 1939 o gospodarce aprowizacyjnej i rolniczej) z dnia 20. 1. 1940 (Dz. Rozp dla Gen. Gub. II str. 21) zarządzenie z dnia 8 września b. r. w sprawie opłat wyrównawczych od zakupu zboża i mąki w roku gospodarczym od 15 lipca 1941 do 15 lipca 1942 r.

Według tego zarządzenia, mają niżej wymienione placówki, względnie warsztaty przemysłowo-handlowe uiszczać następujące kwoty:

1) Młyny

a) od każdych zakupionych od producenta 100 kg żyta w czasie od 15. 7—30. 9 . . . 1.— zł.
w czasie od 1. 10—31. 1 . . . . . . 2.— „
w czasie od 1. 2—28. 2 . . . . . . 3.— „
w czasie 1. 3—15. 7 . . . . 4.— „

b) od każdych zakupionych od producenta 100 kg pszenicy przez cały rok gospodarczy 5.— „

2) Inne placówki skupu zboża, szczególnie handlowe i spółdzielnie

a) od każdych zakupionych u producenta 100 kg żyta w czasie 1. 10—31. 1 . . . 1.— „
w czasie 1. 2—28. 2 . . . . . . 2.— „
w czasie 1. 3—15. 7 . . . . . . 3.— „

b) od każdych zakupionych u producenta 100 kg pszenicy przez cały rok gospodarczy 4.— „

3) Warsztaty, produkujące inne przetwory zbożowe, jak kasze, płatki, słód i t. p. — od każdych zakupionych 100 kg jęczmienia lub owsa 2.— „

4) Piekarnie w Warszawie i powiecie warszawskim — od każdych zakupionych 100 kg mąki żytniej . . . . 5.— „

5) Piekarnie, cukiernie i kawiarnie, które produkują białe pieczywo i wyroby cukiernicze z mąki pszennej — od każdych zakupionych 100 kg mąki pszennej . . . . 25.— „

Do wnoszenia opłat, wymienionych pod 4) i 5) obowiązani są sprzedawcy, którzy winni opłaty te wyszczególnić w rachunku.

Opłaty (wszystkie) wnosić należy na konto Centralnego Urzędu Rolniczego w Banku Emisyjnym w Krakowie i to do dnia 5-go każdego miesiąca za obroty poprzedniego miesiąca. Za nieuiszczone w terminie opłaty grozi nałożenie odsetek za zwłokę i kosztów upomnienia.

Powyższe streszczenie zarządzenia podajemy do wiadomości młynów i piekarń spółdzielczych, tudzież spółdzielni rolniczo-handlowych.

Ceny za miód pszczelny i wosk

Zarządzeniem z dnia 3 września 1941 r. (Dz. Rozp. str. 529) zostały ustalone następujące ceny maksymalne za miód pszczelny:

za 1 kg.	Klasy jakości I	II	III
Cena dla producenta	4.20	3.50	3.—
Cena sprzedażna zbiornic . . .	5.—	4.30	3.80
Cena nabycia detalisty . . .	6.60	5.90	5.40
Cena konsumcyjna	7.20	6.50	6.—

Klasy jakości powodujące różnicę cen zostaną ustalone przez komisję badawczą.

Cena sprzedażna zbiornic rozumie się loco stacja załadowcza zbiornicy, cena detalisty rozumie się w słoikach lub wiadrach, napełnionych w sposób nadający się do sprzedaży.

Na wosk ustala się następujące ceny:

Wosk pszczelny za 1 kg.	jasny	ciemny
Cena producenta	12.—	8.50
Cena sprzedaży zbiornicy . . .	13.50	9.50

Stare plastry i odpadki woskowe	jasne	ciemne
Cena producenta	4.—	2.80
Cena zbiornicy	4.50	3.20

Przy dostawie przez zbiornice do zakładów obrabiających i przetwórczych, miód transportuje się w beczkach dostarczonych bezpłatnie przez te zakłady, jednak zbiornica odpowiada za ich zwrot w stanie nieuszkodzonym. Zakłady oddając miód do sprzedaży mogą liczyć za koszty opakowania:

2 zł. za każde 2.5 lub 4.5 kg.
4 zł. za każde 12.5 lub 25 kg.

Przy opakowaniu w słoikach można doliczyć zastaw w wysokości 1 zł. za każde 1/2 kg.

Ceny ziemniaków w roku 1941-42

Zarządzeniem z dnia 4 września r. b. (Dz. Rozp. str. 543) zostały ustalone następujące ceny zasadnicze dla ziemniaków w roku gospodarczym 1941/42.

Producentowi płaci się za ziemniaki jadalne franko stacja załadowania

od dnia 15 września 1941 zł. 6.— za 100 kg.
od dnia 15 lutego 1942 zł. 7.— za 100 kg.

Za ziemniaki magazynowane we własnych kopcach przez producenta na zlecenie nabywcy podwyższa się cenę do 7.50 zł. za 100 kg.

Przy sprzedaży ziemniaków konsumentowi ustalone zostały następujące ceny maksymalne:

Za 100 kg.	Dzielnica cen I	II	III
1. Przy sprzedaży loco dwór lub inne miejsce sprzedaży producenta wzgl. handlarza najmniej 50 kg.	złotych		
od 15 września 1941 . .	7.20	8.20	10.—
od 1 grudnia 1941 . . .	8.20	9.20	11.—
od 15 lutego 1942 . . .	8.70	9.70	11.50

Przy sprzedaży loco dwór konsumentowi poniżej 25 kg pobiera się dodatek zł. 1.— za każde 100 kg ziemniaków do cen maksymalnych podanych powyżej.

2. Przy dostawie franco konsument najmniej 50 kg.			
od 15 września	8.—	9.20	11.—
od 1 grudnia	9.—	10.20	12.—
od 15 lutego 1942	9.50	10.70	12.50
3. Przy sprzedaży poniżej 25 kg. konsumentowi			
od 15 września	9.—	11.20	13.—
od 1 grudnia	10.—	12.20	14.—
od 15 lutego 1942	10.50	12.70	14.50

Do dzielnicy I cen należą Kraków, Warszawa (miasta i powiaty) miasta Częstochowa i Radom oraz powiaty Nowy Targ i Nowy Sącz. Do dzielnicy II cen należą następujące miejscowości:

Dystr. Kraków — Brzesko, Gorlice, Jarosław, Jasło, Krosno, Przemyśl, Rzeszów, Sanok i Tarnów.

Dystr. Lublin — Dęblin, Lublin i Zamość.

Dystr. Radom — Busko, Iłża, Jędrzejów, Kielce, Nowe Miasto, Opatów, Ostrowiec, Piotrków, Pionki, Radomsko, Rawa, Skarżysko - Kamienna, Starachowice, Stąporków, Szydłowiec, Tomaszów i Zagnańsk.

Dystr. Warszawa — Żyrardów.

Do tej dzielnicy należą także wszystkie te miejscowości, w których załadowanie ziemniaków następuje wagonami.

Do dzielnicy III cen należą wszystkie nie wymienione wyżej miejscowości. Rozpiętość cen dla rozdzielcy ziemniaków przy dostawie do dzielnicy I cen wynosi do 14 lutego najwyżej 1.50 zł. za każde 100 kg., po tym terminie zł. 2.—, doliczając składkę na Centralny Związek Gospodarki Ziemniaczanej oraz opłaty na fundusz zwrotu kosztów przewozu i strat.

Taryfa dla pracowników w handlu i przemyśle

Szef Dystryktu Krakowskiego zarządzeniem z dnia 16 maja 1941 wprowadził taryfę dla pracowników handlowych i technicznych w dystrykcie krakowskim.

Taryfa obejmuje terenowo dystrykt krakowski, a fachowo wszystkie zakłady przemysłowe, handlu hurtowego i detalicznego, osobowo zaś wszystkich pracowników handlowych i technicznych z wyjątkiem obywateli niemieckich. Dniem wejścia w życie taryfy jest dzień 1 czerwca 1941. Niezgodne z nią umowy zbiorowe i inne tracą ważność. Prawidłowy codzienny czas pracy wynosi z wykluczeniem pauz — 48 godzin tygodniowo. W razie przypadających na dni powszednie świąt urzędowych, prawidłowy czas pracy zmniejsza się o wypadające na te święta godziny pracy.

Taryfa przewiduje również pracę dodatkową, którą kierownik zakładu może wyznaczyć, przedłużając tygodniowy czas pracy do 60 godzin. Za każdą w tych ramach przepracowaną nadgodzinę należy zapłacić 1/200 pensji miesięcznej. Za godziny przepracowane przed normą 60 godzin tygodniowo i 11 godzin dziennie należy wypłacić dodatek w wysokości 25% zarobku. Za pracę w niedzielę i święta urzędowe należy za każdą przepracowaną godzinę wypłacić 1/200 pensji miesięcznej, a poza tym dodatek w wysokości 50%.

Urlopy mają być udzielane według obowiązujących w tym względzie przepisów prawnych.

Uregulowanie poborów.

Dla wypłacania poborów dzieli się dystrykt krakowski według miejscowości na 3 klasy, do których należą:

klasa I: Kraków

klasa II: Przemyśl Niem., Jasło, Mielec, Nowy Sącz, Rzeszów, Stalowa, Tarnów, Zakopane.

klasa III: wszystkie pozostałe miejscowości.

Młodociani pracownicy.

a) pracownicy handlowi do skończonego 20 roku życia z prawidłowo ukończoną praktyką

	kl. I	II	III
	złotych		
w pierwszym roku po praktyce	90.—	80.—	75.—
w drugim „ „ „	105.—	100.—	90.—
w trzecim „ „ „	125.—	115.—	100.—

b) pracownicy do skończonego 20 roku życia bez prawidłowo ukończonej praktyki

	kl. I	II	III
	złotych		
po skończonym 15 roku życia	80.—	70.—	65.—
„ „ 17 „ „	90.—	85.—	80.—
„ „ 19 „ „	105.—	100.—	90.—

Pracownicy handlowi.

a) Pracownicy mający przeważającą pracę schematyczną, np. maszynistki, piszące z rękopisów wzgl. bez znajomości stenografii, pracownicy obsługujący powielacz, pracujący w registraturach, telefoniści, posłańcy biurowi i kasowi, ekspedienci pocztowi, stenotypiści i stenotypistki, o ile nie posiadają kwalifikacyj, wyszczególnionych pod b) i c)

	kl. I	II	III
	złotych		
po skończonym 20 roku życia	125.—	115.—	100.—
„ „ 21 „ „	140.—	130.—	120.—
„ „ 23 „ „	160.—	150.—	140.—
„ „ 27 „ „	180.—	170.—	160.—
„ „ 30 „ „	200.—	190.—	180.—

b) Pracownicy o zwykłym handlowym zatrudnieniu, np. stenotypiści i stenotypistki, posiadający co najmniej 5 lat praktycznej pracy i stenografujący 150 zgłosek na minutę, pomocnicy buchalteryjni, biuraliści, fakturzyści, korespondenci, pomocnicy w registraturze i kartotece, pracownicy registratury i kartoteki, buchalterzy maga-

zynowi, magazynierzy, siły pomocnicze w kalkulacji i statystyce, telefoniści, obsługujący większe centrale telefoniczne, telegrafiści, sekretarze, prowadzący kartotekę, pomocnicze siły sklepowe, inkasenci sklepowi, pracownicy przy odbiorze i wydawaniu towarów, ekspedienci, pomocnicy dekoratorscy:

	kl. I	II	III
	złotych		
po skończonym 20 roku życia	150.—	135.—	125.—
„ „ 21 „ „	170.—	155.—	145.—
„ „ 23 „ „	190.—	175.—	165.—
„ „ 27 „ „	210.—	200.—	190.—
„ „ 30 „ „	240.—	225.—	215.—

c) Pracownicy, wykonujący na podstawie ogólnych wskazówek samodzielnie trudniejsze prace, wzgl. prace o większym znaczeniu i odpowiedzialności np. korespondenci, buchalterzy, buchalterzy magazynowi, pracownicy registratury, kalkulatorzy, kontrolerzy cen i rachunków, wystawcy rachunków, ekspedienci, stenotypistki i stenotypiści o znajomości 2 języków, sekretarze, akwizytorzy, prowadzący kartotekę, pierwsi sklepowi, dekoratorzy (pomocnicy dekoratorów), kasjerzy sklepowi przy kasach zbiorowych, sklepowi w zakładach, w których pracują samodzielnie na miejscu kierownika sprzedaży wzgl. właściciela zakładu:

	kl. I	II	III
	złotych		
do skończonego 24 roku życia	180.—	160.—	140.—
„ „ 27 „ „	240.—	220.—	190.—
„ „ 30 „ „	280.—	260.—	230.—
po skończonym 30 roku życia	320.—	300.—	270.—

d) pracownicy mający pracę samodzielną, posiadający duże specjalne znajomości handlowe i wykonywujący specjalne prace (wydawanie dyspozycyj, prawo nadzoru) np. pierwsi samodzielni korespondenci, korespondenci o znajomości 2 języków, pierwsi samodzielni buchalterzy, samodzielni kasjerzy w kasach głównych, pierwsi samodzielni fakturzyści, pracownicy, dokonywujący samodzielnie zakupów, samodzielni kalkulatorzy, pierwsi samodzielni magazynierzy wielkich magazynów, kierownicy registratury, pierwsi samodzielni ekspedienci, pierwsze siły sklepowe z samodzielnym prawem zakupu, zastępcy kierowników działów, pierwsi dekoratorzy, kierownicy mniejszych wydziałów, kierownicy filij, sklepowi w większych zakładach, pełniący jednocześnie funkcję nadzorczą:

	kl. I	II	III
	złotych		
do skończonego 24 roku życia	280.—	265.—	250.—
„ „ 27 „ „	340.—	320.—	300.—
„ „ 30 „ „	400.—	380.—	360.—
„ „ 35 „ „	480.—	460.—	430.—
po skończonym 35 roku życia	550.—	530.—	500.—

Pracownicy techniczni

a) Pracownicy, wykonywujący pracę prostą np. pomocnicy, rysownicy dla prostych prac, laboranci:

	kl. I	II	III
	złotych		
po skończonym 20 roku życia	150.—	135.—	125.—
„ „ 23 „ „	170.—	155.—	145.—
„ „ 26 „ „	190.—	175.—	165.—
„ „ 29 „ „	210.—	200.—	190.—
„ „ 32 „ „	240.—	225.—	215.—

b) Pracownicy z ukończoną fachową szkołą techniczną wzgl. z specjalnymi kwalifikacjami, których czynność polega głównie na projektowaniu i obliczaniu prostych konstrukcyj i części maszyn wg. ogólnych danych, np. technicy, asystenci, modelatorzy, wykonujący wzory:

	kl. I	II	III
	złotych		
po skończonym 20 roku życia	180.—	160.—	140.—
„ „ 23 „ „	220.—	200.—	180.—
„ „ 26 „ „	260.—	240.—	220.—
„ „ 29 „ „	300.—	280.—	260.—
„ „ 32 „ „	350.—	330.—	300.—

c) Pracownicy z wykształceniem jak pod b), których czynność polega na samodzielnym projektowaniu i obliczaniu mniejszych urządzeń lub części większych urządzeń, np. kierownicy budowli, inżynierowie, konstruktorzy, chemicy, o ile dla ich pracy i odpowiedzialności nie należy ich zaliczyć do grupy d):

	kl. I	II	III
	złotych		
po skończonym 20 roku życia	200.—	180.—	160.—
„ „ 23 „ „	250.—	230.—	210.—
„ „ 26 „ „	300.—	280.—	260.—
„ „ 29 „ „	350.—	330.—	310.—
„ „ 32 „ „	400.—	380.—	360.—

d) Pracownicy, załatwiający trudne techniczne prace samodzielnie np. samodzielni kierownicy techniczni poszczególnych działów w większych przedsiębiorstwach, pracownicy, których czynność polega na samodzielnym projektowaniu i obliczaniu większych urządzeń i maszyn wzgl. innej samodzielnej, odpowiedzialnej pracy:

	kl. I	II	III
	złotych		
w 1 do 3-go roku tej czynności	250.—	230.—	210.—
w 4 do 6-go roku tej czynności	360.—	340.—	320.—
w 7 do 9-go roku tej czynności	480.—	460.—	440.—
po więcej niż 9 latach czynności	600.—	580.—	560.—

Werkmistrze

a) Pomocnicy majstrów i nadzorcy, którzy w przeważającej mierze pomagają majstrom wzgl. nadzorują wykwalifikowanych wzgl. niewykwalifikowanych robotników:

	kl. I	II	III
	złotych		
w 1 do 3-go roku tej czynności	210.—	200.—	190.—
powyżej 3 lat tej czynności	240.—	225.—	215.—

b) Pomocnicy majstrów i nadzorcy jak pod a) nadzorujący w przeważającej mierze robotników wykwalifikowanych:

	kl. I	II	III
	złotych		
w 1 do 3-go roku tej czynności	230.—	220.—	210.—
po więcej niż 3 latach tej czynności	280.—	270.—	260.—

c) Majstrowie, nadzorujący wykwalifikowanych wzgl. niewykwalifikowanych robotników:

	kl. I	II	III
	złotych		
w 1 do włącznie 3 roku	240.—	225.—	215.—
w 4 do włącznie 6 roku	280.—	265.—	255.—
w 7 do włącznie 9 roku	320.—	305.—	294.—
po więcej jak 9 latach	360.—	345.—	335.—

d) Majstrowie, nadzorujący w przeważającej mierze robotników wyszkolonych:

	kl. I	II	III
	złotych		
w 1 do włącznie 3 roku	330.—	320.—	300.—
w 4 do włącznie 6 roku	370.—	360.—	340.—
w 7 do włącznie 9 roku	410.—	400.—	380.—
po więcej jak 9 latach pracy zawodowej	450.—	440.—	420.—

e) Starsi majstrowie, którym poza majstrem ruchu podlegają wszystkie oddziały i wszyscy majstrowie danych zakładów:

	kl. I	II	III
	złotych		
w 1 do włącznie 5 roku tej czynności	400.—	380.—	360.—
po więcej jak 5 latach tej czynności	550.—	530.—	510.—

Pracownicy handlowi płci męskiej, którzy w porównaniu z resztą pracowników danych zakładów wykonują specjalne czynności, mogą do wymienionych pod 2) ustęp B poz. a—d poborów otrzymywać dodatek w wys. 10%.

Wyszczególnione pod 2) pobory obniża się żydom o 20%, żydówkom o 30%; (zarządzenie odnośnie żydów w Gubernatorstwie z dn. 24 lipca 1940 (VBlGG I str. 231).

Żydzi i żydówki nie otrzymują żadnych dodatków. Żydzi nie mogą być kierownikami i dlatego nie mogą być wynagradzani wg. 2 B d, C c, C d, Dc, D d i D e.

PORADY § PRAWNE

Protestowanie weksli i czeków

Terminy przewidziane dla dokonania protestu z powodu niezapłaty — przez polskie prawo wekslowe i czekowe (Dz. U. Nr. 37 poz. 282 Nr. 36) zostały przez Rozporządzenia Generalnego Gubernatorstwa przedłużone, zaś bieg przedawnienia roszczeń posiadacza wekslu przeciw dłużnikom wekslowym wstrzymany. Zaznaczamy jednak na wstępie, iż powyższe rozporz. nie zmieniły samej istoty instytucji prawa wekslowego — wprowadziły jedynie zmianę terminów w odniesieniu do protestu i wstrzymały bieg przedawnienia.

Art. 44 pr. wekslow. stanowi, iż odmowa zapłaty wekslu winna być stwierdzona aktem publicznym (protestem z powodu niezapłacenia) — protest powinien być dokonany w ciągu dwóch dni powszednich, następujących po dniu płatności. O ile posiadacz wekslu w przepisanym terminie nie oddał wekslu do zaprotestowania — to w myśl art. 53 traci prawo do indosantów i innych dłużników z wyjątkiem dłużnika głównego, to jest wystawcy lub akceptanta (o ile chodzi o weksel trasowany). Jednocześnie przypominamy, że poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo jak ten za kogo poręczył — w myśl więc poprzednio przytoczonego art. 53 — w wypadku niedokonania w przewidzianym terminie protestu — upada i odpowiedzialność poręczyciela, chyba, że poręczył za wystawcę lub akceptanta (weksel trasowany). Prawo wekslowe wymaga by podpis poręczyciela był umieszczony pod wyrazem „poręczam“ z zaznaczeniem za kogo poręcza — tego rodzaju podpis może być umieszczony na drugiej stronie wekslu. Lepiej jednak jest, gdy podpisy poręczycieli umieszcza się na pierwszej stronie w tym bowiem wypadku słowo „poręczam“ jest już zbyteczne, ze względu na przepis ustawy, iż sam podpis na przedniej stronie uważa się za udzielenie poręczenia — wyjąwszy oczywiście podpisy wystawcy — czy akceptanta. Pamiętać należy, że skoro poręczyciel nie zaznaczył za kogo poręczył — ustawa domniemywa, że poręczenia udzielono za wystawcę.

Obecnie na skutek szeregu rozp. Gen. Gubern. ostatnie z dnia 9 kwietnia 1941 r. (Dz. Rozp. G. G. str 193) terminy przewidziane dla dokonania protestu uległy zmianie — do normalnego bowiem terminu dwóch dni dodano 27 miesięcy — to znaczy, iż będzie można protestować nawet te weksle, od dnia płatności których minęło już 27 miesięcy i dwa dni, z tym jednak, że rozporządzenie z dn. 9. 4. 1941 przewiduje dzień 15 stycznia 1942, jako termin ostateczny, po upłynięciu którego, protestu już dokonać nie będzie można, chociażby okres 27 miesięcy jeszcze się nie skończył.

Przedłużenie powyższe nie do wszystkich wszakże weksli się odnosi — jedynie do tych, które wystawione były przed 1 października 1939 roku i których dzień płatności przypadał po dniu 28 sierpnia 1938 roku, to znaczy odnosi się do wszystkich tych weksli, których wystawienia dokonano przed rozpoczęciem działań wojennych, lub też w czasie ich trwania aż do 1 października 1939 r. a termin płatności wypadł po dniu 28 sierpnia 1939, to jest w okresie, w którym nie można było już dokonać protestu.

Przechodzimy obecnie do drugiego zagadnienia — do przedawnienia roszczeń wekslowych. Roszczenie z wekslu przeciw wystawcy lub akceptantowi przedawnia się (w/g art. 70 pr. weksl.) po upływie l a t t r z e c h od dnia płatności (nie protestu — bo protest nie jest konieczny dla zachowania roszczeń przeciw dłużnikom głównym) to znaczy, że w ciągu tych trzech lat należało wystąpić ze skargą sądową przeciw akceptantowi lub wystawcy, bieg

przedawnienia bowiem można było przerwać jedynie przez czynność sądową. Roszczenia zaś posiadacza wekslu przeciw indosantom przedawniały się po upływie roku od dnia p r o t e s t u, (w wypadku bowiem niezaprotestowania wekslu odpowiedzialność indosantów wygasa). Roszczenia zaś indosantów między sobą przedawniały się z upływem sześciu miesięcy — licząc od dnia wykupienia wekslu przez skarżącego indosanta.

Obecnie na skutek rozp. Gen. Gubern. z dnia 1. IX. 1940 r. (Dz. Rozp. cz. I Nr. 51, str. 259) oraz rozp. z dn. 28. II. 1941 (Dz. Rozp. str. 46). w odniesieniu jedynie do weksli wystawionych przed dniem 1 października 1939 — wstrzymany został bieg przedawnienia roszczeń posiadacza wekslu przeciwko wystawcy, akceptantowi czy indosantom — jak również indosantów między sobą — do dnia 31 grudnia 1941 r. W stosunku więc n. p. do weksli, które zostały zaprotestowane po dniu 1 września 1939 r. (od tego dnia bowiem obowiązuje pierwsze rozp. Gen. Gub.) przedawnienie aż do dn. 31 grudnia 1941 r. nie biegnie — zaś w stosunku do weksli, które były protestowane przed 1 września 1938 — to znaczy w stosunku do weksli, co do których bieg przedawnienia już się rozpoczął — bieg ten przerywa się z mocą obowiązującą od 1 września 1939 — aż do dnia 31 grudnia 1941 r.

Częściowe umorzenie podatków

Dowiadujemy się, że za rok 1941 istnieje narazie możliwość, o ile przedsiębiorstwa zmuszone są wykonać pilne budowy, lub poczynić większe zakupy, płacąc przy tym od 320 do 500% wyższe ceny od cen przedwojennych, uzyskanie umorzenia podatku w Wydziale Finansów w Dystrykcie dla różnicy między ceną przedwojenną, a powstałymi w tym roku kosztami budowy, lub nabytków.

Na powyższe uprawnienie zwracamy uwagę spółdzielni.

ODPOWIEDZI

Weksel inkasowy

P y t a n i e: Czy bank ponosi jakąkolwiek odpowiedzialność wobec podawcy za weksel inkasowy zniszczony wzgl. zagubiony wskutek działań wojennych?

O d p o w i e d ź: Bank nie ponosi odpowiedzialności wobec podawcy, gdyż podawca ma sam możliwość żądania umorzenia weksla z art. 96 prawa wekslowego. Powyższy przepis prawa wekslowego daje możność dzierżycielowi wzgl. posiadaczowi weksla w swoim czasie żądania umorzenia weksla, gdy uszkodzenie weksla uniemożliwia stwierdzenie jego identyczności lub pozbawia możności wykonywania praw wekslowych (O. S. N. z 24. V. 1929 r. I. C. 394/29). Na podstawie przeprowadzonego umorzenia stworzony zostaje surogat weksla (art. 100 prawa wekslowego daje prawo wykonywania praw wekslowych na podstawie orzeczenia uznającego weksel za umorzony), co chroni dostatecznie prawa podawcy. Skoro więc umowa pomiędzy bankiemi i podawcą co do inkasa nie została wypełniona wobec siły wyższej, a prawo wekslowe nie nakłada obowiązku wnoszenia o umorzenie na ostatniego dzierżyciela weksla (bank), umożliwiając to podawcy, — należy przyjąć, że odpowiedzialność banku wygasła z chwilą zniszczenia dokumentu, wzgl. zagubienia a nie podjęcia wniosku o umorzenie weksla ze strony banku.

Weksel dyskontowy

P y t a n i e: Czy można dochodzić od dyskontera i na jakiej podstawie prawnej za weksel dyskontowy zniszczony lub zgubiony, wzgl. wysłany do inkasa na tereny, które i obecnie są jeszcze okupowane?

O d p o w i e d ź: Bank jako dyskonter nie ponosi odpowiedzialności ze względów jak wyżej w punkcie 1. Fakt wysłania weksla do inkasa na tereny innego obszaru państwowego należy uznać za równoznaczny z zagubieniem weksla, a więc dający podstawę do postawienia wniosku o umorzenie weksla.

Wykup weksla dyskontowego

P y t a n i e: Czy dyskonter obowiązany jest wykupić weksel dyskontowy przedwojenny, którego wystawca znajduje się na terenach okupowanych i wobec czego nie można przedstawić dla wystawcy weksla do wykupienia, względnie przepisy walutowe (dewizy) uniemożliwiają wykupienie przez wystawcę?

O d p o w i e d ź: Dyskonter jest obowiązany wykupić weksel dyskontowy, choćby wystawca był nieosiągalny. jest bowiem zobowiązany wekslowo (żyro) zupełnie niezależnie od tej okoliczności. Stosunek powstały pomiędzy zobowiązanymi wekslowo bynajmniej się nie zmienił przez fakt nieobecności wystawcy i nie uchyla ich odpowiedzialności określonej na blankiecie wekslowym. Rzecz jasna, należy jeszcze wziąć pod uwagę, czy zostały dochowane odpowiednie terminy dochodzenia praw z weksla wg cyklu rozporządzeń o wekslach przedwojennych.

Wapnowanie ziemniaków

P y t a n i e. Powtarza się powszechnie, że używanie wapna jako nawozu pod ziemniaki naraża je w wyższym stopniu na niebezpieczeństwo parcha. Słyszałem natomiast, że obawa taka nie zachodzi, jeżeli wapno daje się na ziemniaki jako nawóz pogłówny. Czy w sprawie tej przeprowadzono badania i czy dały one jakiś pewny wynik?

O d p o w i e d ź. Słuszne jest zapatrywanie, że nawożenie wapnem powiększa niebezpieczeństwo parcha u ziemniaków, ale tylko o tyle, o ile wapno ma możność oddziałać należycie na rośliny, a więc np. jeżeli stosuje się je do ziemniaków jako przedplonu. Natomiast p o g ł ó w n e wapnowanie ziemniaków jest samo przez się całkowicie nieszkodliwe. Toteż w tych okolicach, gdzie parch pojawia się szczególnie często, ten sposób wapnowania ziemniaków zdobywa sobie coraz powszechniejsze uznanie. Wapnowanie pogłówne przedsiębrać należy po wzejściu ziemniaków, dopóki rośliny nie są wyższe ponad 1 stopę (około 30 cm). Wapno sypie się na rośliny suche, najlepiej bezpośrednio przed samym bronowaniem lub obsypywaniem, tak, aby mogło ono gruntownie zmieszać się z glebą.

Pokrzywa, jako pasza dla drobiu

P y t a n i e. Wiadome jest, że pokrzywy stanowią dobrą karmę dla drobiu. Czy odnosi się to tylko do młodych, świeżych roślin, czy też nadają się i starsze? Czy można zalecić suszenie na zimę?

O d p o w i e d ź. Jako pożywienie dla drobiu nadaje się nie tylko pokrzywa młoda, również i starsze rośliny są dostatecznie wartościowe, aby znalazły zastosowanie w kurniku. Jeśli łodygi są już zdrewniałe, zużytkowuje się naturalnie tylko liście, będące i tak najcenniejszymi. Chwast ten można zresztą dobrze wysuszyć i przechować na zimę, użyteczne jest i nasienie. Niestety ciągle się widzi jeszcze wiele niewykorzystanych pokrzyw rosnących po rowach, przy ogrodzeniach, płotach itp. Jest to pożałowania godne, roślina ta jest bowiem nie tylko paszą obfitującą w składniki pokarmowe, ważne jest jej działanie uboczne, wpływa bowiem pomyślnie na tworzenie się krwi. Nasiona sprawiają, że upierzenie staje się lśniące. Niektórzy doświadczeni hodowcy drobiu regularnie użytkują pokrzywę, nie wyrywają korzeni, które wkrótce odbiją i w ten sposób stale dostarczają świeżą zielonkę.

OGŁOSZENIA REJESTROWE I STATUTOWE

OBJAŚNIENIE ZNAKÓW: N-ry DOLNE Z PRAWEJ STRONY: Nr ogłoszenia w piśmie i kolejność ogłoszeń kilkakrotna.

CENNIK OGŁOSZEŃ SPÓŁDZIELNI: Ogłoszenia rejestrowe: pierwszy wpis — zł 80.—; zmiany w rejestrze — zł 30.—; za każde ogłoszenie likwidacyjne — zł 30.—. Ogłoszenie o walnym zgromadzeniu — zł 45.—. Ogłoszenie bilansu w tabeli — zł 80.—, oddzielnie — zł 160.—.

Zmiany statutów

Walne Zgromadzenie członków Powiatowej Spółdzielni Rolniczo-Handlowej w Warszawie z odpowiedzialnością udziałami, odbyte w dniu 30 kwietnia 1941 r. uchwaliło zmniejszyć wysokość udziału statutowego ze zł 250.— na zł 50.—. Spółdzielnia gotowa jest na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli niezgadzających się na powyższą zmianę, których wierzytelności istnieć będą w dniu trzeciego ogłoszenia, względnie złożyć do depozytu sądowego kwoty potrzebne na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych lub spornych. Wierzyciele, którzy nie zgłoszą się do Spółdzielni w przeciągu trzech miesięcy od podanego wyżej terminu, uważani będą za zgadzających się na uchwaloną zmianę statutu. S-454/2

„Zwyczajne Walne zebranie Kasy Stefczyka we Frysztaku w dniu 18 maja 1941 r. uchwaliło zmianę statutu § 40 co do wysokości udziałów i zniżyło udział do kwoty 20 zł. W myśl art. 73 ust. o Spółdzielniach podaje się do wiadomości wszystkim członkom, że Spółdzielnia jest gotowa na żądanie wierzycieli zaspokoić wszystkie ich roszczenia. Wierzycieli, którzy się nie zgłoszą do Spółdzielni w przeciągu trzech miesięcy od tego dnia, uważać się będzie za zgadzających się na zamierzoną zmianę". S-456/2

Na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia członków Spółdzielni Mleczarskiej w Łykowej zarejestrowanej z ograniczoną poręką z dnia 11 maja 1941 r. została zniesiona dodatkowa odpowiedzialność członków za zobowiązania Spółdzielni. Wszyscy wierzyciele powyższej Spółdzielni niezgadzający się na zamierzoną zmianę mogą zgłosić swoje pretensje do Zarządu Spółdzielni w przeciągu trzech miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia. S-457/2

Na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia członków Spółdzielni Mleczarskiej z o. o. w Jastrząbce Nowej z dnia 18 maja 1941 r. została zniesiona dodatkowa pięciokrotna odpowiedzialność członków za zobowiązania Spółdzielni. Wszyscy wierzyciele powyższej Spółdzielni niezgadzający się na zamierzoną zmianę mogą zgłosić swoje pretensje w przeciągu trzech miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia do Zarządu wymienionej Spółdzielni. S-458/2

Na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia członków Spółdzielni Mleczarskiej w o. o. w Lisiej Górze z dnia 15 czerwca 1941 r. o połączeniu tej Spółdzielni z Okręgową Mleczarnią Spółdzielczą „Wola Rzędzińska" w Tarnowie została równocześnie zniesiona odpowiedzialność dodatkowa członków za zobowiązania Spółdzielni. Wszyscy wierzyciele powyższej Spółdzielni niezgadzający się na zamierzoną zmianę, mogą swoje pretensje w przeciągu 3 miesięcy od daty 3 ogłoszenia zgłosić do Zarządu wymienionej Spółdzielni. S-459/2

Walne Zgromadzenie członków Banku Ludowego Spółdzielni z nieograniczoną odpowiedzialnością w Ostrowi-Mazowieckiej, odbyte w dniu 27 lipca 1941 r. uchwaliło zmienić § 10 statutu w ten sposób, że zamiast dotychczasowej nieograniczonej odpowiedzialności członków za zobowiązania spółdzielni — członkowie obowiązani są odpowiadać do wysokości trzykrotnej zadeklarowanych udziałów. Bank podaje do wiadomości, że gotowy jest na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego ogłoszenia, względnie złożyć do depozytu sądowego kwoty, potrzebne na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych lub spornych, że jednak wierzycieli, którzy nie zgłoszą się do Banku w przeciągu trzech miesięcy od tego dnia uważać się będzie za zgadzających się na zamierzoną zmianę. S-434/1

Walne Zgromadzenie członków Towarzystwa Zaliczkowego w Brzesku, odbyte dnia 19 kwietnia 1941 r., uchwaliło jednogłośnie zmienić dotychczasowy statut między innymi z tym, że dotychczasowa wysokość udziałów w kwocie zł 10, zostaje nadal utrzymana, natomiast znosi się dotychczasową nieograniczoną odpowiedzialność członków za zobowiązania spółdzielni, a natomiast pozostawiając odpowiedzialność nie tylko udziałami ale i kwotą pięciokrotnie większą od udziału. Firma spółdzielni będzie brzmieć: Towarzystwo Zaliczkowe w Brzesku, Spółdzielnia zarejestrowana z ograniczoną odpowiedzialnością. Wierzycieli niezgadzających się na powyżej podaną zmianę wzywa się do zgłoszenia się do Spółdzielni w ciągu trzech miesięcy od dnia 3-ciego ogłoszenia. Spółdzielnia wyraża gotowość uregulowania ich należności. Natomiast wszyscy wierzyciele, którzy nie zgłoszą się, w podanym wyżej terminie, uważani będą za zgadzających się na uchwalone zmiany statutowe. S-429/1

Polska Spółdzielnia Oszczędności i Pożyczek z ograniczoną odpowiedzialnością w Bukowsku w likwidacji podaje do wiadomości, że uchwałą Walnego Zgromadzenia członków z dnia 17 sierpnia 1941 r. o połączeniu Spółdzielni z Kasą Stefczyka z odpow. nieogran. w Bukowsku, zmieniona została wysokość udziału P. Spółdz. Oszcz. i Poż. ze zł 90.— z odpowiedzialnością ograniczoną trzykrotną, na zł 10.— z odpowiedzialnością nieograniczoną. Polska Sp. O. i P. z odpow. ogran. w Bukowsku w likwidacji gotowa jest na żądanie w związku z powyższą zmianą zaspokoić wszystkich wierzycieli, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego ogłoszenia, względnie złożyć do depozytu Sądowego kwoty potrzebne na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych lub spornych, jednak wierzycieli, którzy nie zgłoszą się do Spółdzielni w ciągu 3 miesięcy od ostatniego ogłoszenia uważać będą za zgadzających się na zamierzoną zmianę. 3/Sp/3

Bilanse

Centrala Gospodarcza Organizacji Chałupniczych, Spółdz. z odpow. udział. w Warszawie. **Bilans** na dzień 31 grudnia 1939 r. **Aktywa:** kasa zł 715.64, odbiorcy 5,673.51, towary w komisie 3,583.20, ruchomości 1,210.85, różne 1,513.05, czysta strata 1,491.18; razem 14,187.43 zł. **Pasywa:** kapitał udziałowy zł 574.41, wierzyciele 13,498.86, różne 114.16; razem 14,187.43 zł. **R-k strat i zysków** na dzień 31 grudnia 1939 r. **Straty:** koszty handlowe zł 2,389.45, wyrównanie sald na r-ku odbiorców 130.99; razem 2,520.44 zł. **Zyski:** zysk na dzień bilansu otwarcia (1. VII. 1939) zł 38.69, bezzwrotna subwencja 984.32, nadpłaty na r-ku odbiorców 6.25, czysta strata 1,491.18; razem 2.520.44 zł. **Bilans** na dzień 31 grudnia 1940. **Aktywa:** kasa zł 5,967.35, banki 19.—, odbiorcy 6,864.20, towary 619.81, ruchomości 3,385.—, różne 1,513.05; razem 18,368.41 zł. **Pasywa:** kapitał udziałowy zł 574.41, dostawcy komisowi 13,628.78, różne 114.16, sekcja surowców odpadk. 3,940.—, zysk bilansowy 111.06; razem 18,368.41 zł. **R-k strat i zysków** na dzień 31 grudnia 1940. **Straty:** koszty handlowe 3,787.96 zł, strata z lat poprzedn. 1,491.18, strata na wymianie banknotów Banku Polskiego 180.—, różnice remanentowe 83.01, straty na ruchomościach 552.85, zysk bilansowy 111.06; razem 6,206.06 zł. **Zyski:** zysk na sprzedaży zł 2,996.06, wartość ruchomości ofiarowanych Centrali 3,210.—; razem 6,206.06 zł. 1/Sp

Rejonowa Spółdzielnia Roln.-Handl. w Łochowie z odp. udz. **Bilans zamknięcia** na dzień 31 grudnia 1940 r. **Aktywa.** Majątek płynny: kasa zł 158.59, Bank Zw. Sp. Zar. 20,187.—, towary 38,874.58, dłużnicy 58,376.45, dłużnicy wątpliwi 1,919.65, ruchomości 2,050.72, kaucje 95.—; razem 121,661.99 zł. Gwarancje otrzymane zł 500.—, gwarancje wydane 11,500.—; razem 12,000 zł. **Pasywa.** Kapitały: udziałowy zł 2,700.—, zapasowy 258.30. Zobowiązania: wierzyciele zł 73,056.51, akcepty 1000.—. Rezerwy: na wątpl. należności zł 1,919.65, na wynagrodz. pracow. 2,200.—, na podatki i świadczenia socj. 14,903.39, na wynagrodzenia Komis. Spółdz. 3,000.—, na fund. popier. roln. 7,342.20, na fund. amortyzacyjny 498.82, sumy do wyjaśnienia 8,420.—, zysk z lat ubiegłych 1,154.83, zyski netto za 1940 rok 5,208.29; razem 121,661.99 zł. Gwarancje wydane zł 11,500.—, różni za gwar. otrzymane 500.—; razem 12,000.— zł. **R-k strat i zysków** na dzień 31 grudnia 1940 r. **Straty:** koszty handlowe zł 43,787.62, straty na wag. i dłużn. 7,871.48, opłacone odsetki 1,521.65, koszty nabycia przeds. 36,000.—, rezerwy 29,864.06, zysk netto za 1940 rok 5,208.29; razem 124,253.10 zł. **Zyski:** zysk brutto na towarach zł 115,291.10, wyrównanie kont 2,527.52, prowizje 6,434.48; razem 124,253.10 zł. 2/Sp

Rozwiązania i likwidacje spółdzielni

Mianowany przez Sąd Okręgowy w Warszawie likwidator Spółdzielni Oszczędnościowo-Kredytowej „Technik Kolejowy" przy Zrzeszeniu Techników Kolejowych P. K. P. z o. o. w Warszawie, stosownie do wymagań art. 76 ust. 4 ustawy o spółdzielniach, wzywa wierzycieli do zgłaszania swych roszczeń w terminie ustawowym pod adresem: Józef Jopek, Warszawa, ul. Kredytowa 5 m. 20. S-430/1

Mianowany przez Sąd Okręgowy w Warszawie likwidator Powszechnego Banku Ludowego z odp. ogr. w Warszawie, stosownie do wymagań art. 76 ust. 4 ustawy o spółdzielniach wzywa wierzycieli do zgłaszania swych roszczeń w terminie ustawowym pod adresem: Tadeusz Woynowski, Warszawa—Żoliborz, ul. Kozietulskiego 2. S-432/1

Mianowany przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie likwidator Banku Spółdzielczego w Rawie Maz. z o. o. w likwidacji, stosownie do wymagań art. 76 ust. 4 ustawy o spółdzielniach, wzywa wierzycieli do zgłaszania swych roszczeń w terminie ustawowym pod adresem: Józef Jopek, Warszawa, ul. Kredytowa 5 m. 20. S-439/1

„Decyzją Sądu Okręgowego, jako Rejestrowego, w Radomiu z dnia 28 czerwca 1941 r. Nr Rs. 114 Spółdzielnia „Stowarzyszenie Spożywców w Zwoleniu z odpowiedzialnością udziałami w Zwoleniu" została rozwiązana i znajduje się w stanie likwidacji. Likwidatorami mianowani zostali Ludwik Grzybowski, Feliks Zakrzewski i Teodor Aksamitowski zamieszkali w m. Zwoleniu, ul. Św. Jana 12. W związku z powyższym oraz na podstawie przepisów art. 76 ust. 4 ustawy o spółdzielniach wzywa się wszystkich wierzycieli wymienionej Spółdzielni do zgłaszania swych roszczeń pod adresem likwidatorów w terminie 3-ch miesięcy od daty ostatniego (trzeciego) ogłoszenia". S-438/1

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie, Wydział II Handlowy (Rejestr Handlowy) z dnia 4 czerwca 1941 r. Nr RS. 2086 „Spółdzielnia Oszczędnościowo-Kredytowa Pracowników Spółdzielczych z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie" została rozwiązana i postawiona w stan likwidacji. Ustanowiony tymże postanowieniem Sądu likwidator pomienionej Spółdzielni, Leander Bielawski, zamieszkały w Warszawie, przy ulicy Podchorążych 22 m. 14, na podstawie art. 76 Ustawy o Spółdzielniach wzywa wierzycieli tej Spółdzielni do zgłaszania roszczeń w terminie ustawowym. S-462/2

Decyzją Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 16 czerwca 1941 r. zostało rozwiązane Spółdzielcze Towarzystwo Wzajemnego Kredytu S. z o. o. w Tarnowie, a likwidatorem mianowany został dr Stanisław Rutowicz, Tarnów, Krakowska 19. W myśl art. 76 ustawy o Spółdzielniach z dnia 29 października 1920 r. podaję powyższe do wiadomości i wzywam wierzycieli do zgłoszenia swych roszczeń pod adresem likwidatora. S-460/2

Mianowani przez Sąd Okręgowy w Kielcach w dniu 28 lipca 1941 r. likwidatorami Spółdzielni Mleczarskiej w Biórkowie Wielkim Spółdzielni z odpowiedzialnością ograniczoną wzywamy wierzycieli, aby w terminie trzech miesięcy od ostatniego ogłoszenia zgłosili swoje pretensje do zaspokojenia pod adresem Spółka Mleczarska w Biórkowie Wielkim Spółdzielni z odpowiedzialnością ograniczoną. Likwidatorzy: Pankowski Stefan, Zawartka Ignacy, zamieszkali w Biórkowie Małym, gm. Wierzbno, poczta Wierzbno. 4/Sp/3

Decyzją Sądu Okręgowego jako Rejestrowego w Zamościu z dnia 16 września 1941 r. „Przyszłość" Spółdzielnia Rolniczo-Spożywcza w Kadłubiskach, pow. Zamość, Nr. Rej. Sp. 416 — została rozwiązana i znajduje się w stanie likwidacji. Likwidatorem mianowany został Władysław Oksiuta, zam. w Lublinie, ul. Zamojska 1 m. 3. Na podstawie przepisów art. 76 ust. 4 Ustawy o spółdzielniach, likwidator wzywa wszystkich wierzycieli wymienionej Spółdzielni do zgłaszania swych roszczeń pod jego adresem, w terminie 3 miesięcy od daty ostatniego (trzeciego) ogłoszenia. 9/Sp/3

Zawiadomienia o walnych zgromadzeniach i inne

Walne Zgromadzenie członków Spółdzielni Zaliczkowej „Szczęść Boże" w Kolbuszowej odbędzie się we wtorek dnia 28 października 1941 r. o godzinie 12 przed południem w sali własnej — z następującym porządkiem obrad: 1) odczytanie protokołu z ostatniego Wal. Zgrom. 2) Odczytanie sprawozdania z przeprowadzonej lustracji przez Delegata Związku. 3) Zatwierdzenie sprawozdania i rachunkowości za lata 1937 do 1940 i pokrycie strat. 4) Udzielenie absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej. 5) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na rok 1941. 6) Oznaczenie granic najwyższego obciążenia i sumy kredytu dla jednego członka. 7) Wnioski. W razie braku kompletu Walne Zebranie odbędzie się bez względu na ilość członków. 5/Sp

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Towarzystwa Zaliczkowego w Rymanowie odbędzie się dnia 29 października 1941 r. o godzinie 15, w lokalu własnym, z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie i wybór prezydium. 2) Odczytanie protokołu z poprzedniego Walnego Zebrania. 3) Obniżenie jednostki udziałowej z 60 złotych na 10 złotych i zmiana odpowiedzialności. 4) Połączenie Spółdzielni z Rymanowską Kasą Katolicką dla Rzemieślników i Rolników Spółdzielnia z ogran. odpow. i przyjęcie nowego statutu, wzoru związkowego. 5) Wybór 6 członków Rady Nadzorczej (po 3 z obu łączących się spółdzielni). 6) Ustalenie wspólnego kierownictwa obu spółdzielni do czasu prawnej skuteczności połączenia. 7) Wolne wnioski. Bilanse obu łączących się spółdzielni są wyłożone w dniach i godzinach urzędowych do wglądu dla członków. 7/Sp

Walne Zgromadzenie Zwyczajne Członków Oficerskiej Spółdzielni Mieszkaniowej z o. u. w Krakowie odbędzie się w niedzielę, dnia 26 października 1941 r. o godzinie 10 rano w lokalu tejże Spółdzielni w Krakowie, Aleja Prażmowskiego 48 m. 4 z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie i odczytanie porządku dziennego. 2) Wybór Prezydium Walnego Zgromadzenia i sekretarza. 3) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia. 4) Sprawozdanie z działalności Spółdzielni i rachunków za r. 1940. 5) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej. 6) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, rachunku strat i zysków za rok 1940 i udzielenie Zarządowi absolutorium. 7) Rozpatrzenie i zatwierdzenie preliminarza budżetowego na r. 1941. 8) Oznaczenie najwyższej sumy zobowiązań Spółdzielni. 9) Wybór członków Rady Nadzorczej. 10) Wnioski zgłoszone w terminie statutowym. 11) Wolne wnioski bez uchwał. 10/Sp

---

Najwyższy czas zamówić

KALENDARZ ROLNICZY

na rok 1942

który w tym roku ukaże się już w październiku bież. roku. **100** tysięcy rodzin — **Milion** czytelników — to gromada Kalendarza Rolniczego w roku 1941.

By tego całorocznego doradcy nie zabrakło w Twoim domu — musisz już dzisiaj wypełnić niżej podane zamówienie i przesłać pod adresem

WYDAWNICTWO ROLNICZE
KRAKÓW, Juliusza Lea 5 a.

Tu odciąć!

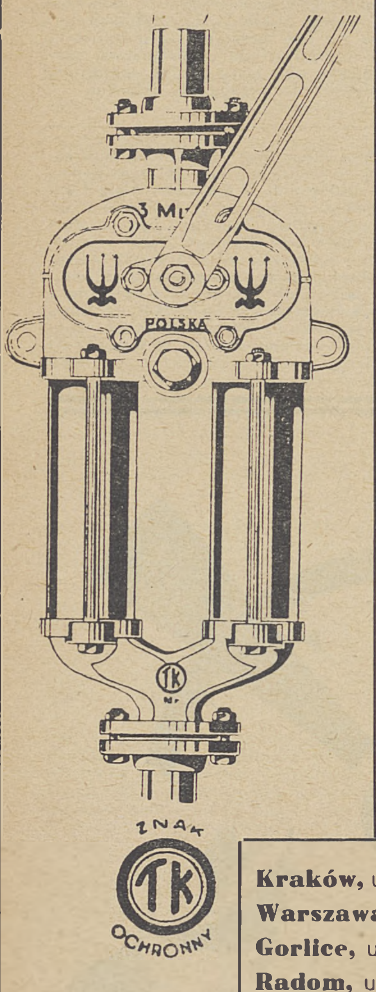
Zamówienie

Niniejszym zamawiam w Wyd. Roln., Kraków, ul. Juliusza Lea 5a, ... sztuk „Kalendarza Rolniczego" na rok 1942 w cenie 3 zł. za sztukę. — Dostawa za pobraniem pocztowym.

Imię i nazwisko: ....

Miejscowość: .... Poczta: ....

Ulica: .... Powiat: ....

3 M
POLSKA
TK
ZNAK OCHRONNY

Kierownik Wydawnictwa: Inż. roln. Dr. Florian Łorzyński, Kraków. Redaktor naczelny: Inż. roln. Dr. Florian Łorzyński, Kraków, Zastępca: mgr. Wojciech Wilk-Proszowski, Kraków. Odpowiedzialny za zagadnienia spółdzielcze: Jan Frąckowiak, Kraków. Kierownik działu Ogłoszeń: Edward Malewicz, Kraków, Wydawnictwo: Kraków, Jul. Lea 5a. Druk ZKW, Kraków, Piłsudskiego 19a. Ważny cennik Nr. 1.